

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Ученици који користе породичну пензију треба да до 30. септембра Фонду ПИО доставе потврде о школовању, док студенти потврде о упису у школску 2013/14. годину достављају до 31. октобра

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ВРЕМЕ ЈЕ ЗА ПОТВРДЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Кроз Србију у септембру

Лето је на измаку, али топли дани и бројне манифестације које се од првог септембарског дана па до краја месеца одржавају широм Србије омогућиће нам да још уживамо у природи и дружењима на отвореном.

Покушаћемо да вам представимо нека догађања у септембру па, зависно од места боравка, интересовања и могућности, можете да уживате у кулинарским специјалитетима или уметничким садржајима.

Већ од 1. септембра Врањанци и њихове комшије могу да посећују традиционалне Дане Врања који трају до седмог у месецу и нуде разноврстан и занимљив програм. У исто време се у Великој Плани одржавају Карађорђеви дани гурманлука који, како им име каже, окупљају љубитеље доброг залогаја, како оне који воле да спремају, тако и оне који више воле дегустацију.

Смедеревска јесен је највећа и најстарија привредно-туристичка манифестација у региону. Одржава се у славу грожђа и вина, уз мноштво изложбених и културних програма у чувеној Смедеревској тврђави и на градским трговима. Траје током читавог месеца септембра, тако да ако вас пут нанесе у овај део Србије, обавезно свратите у Смедерево.

Првог септембарског дана у Жабљу се одржава шкембијада, у околини Житишта пасуљијада, а већ другог септембра у Сурдуку, општина Стара Пазова, такмичење парадних коњичких запрега. Од 5. до 8. септембра у Београду се традиционално, на простору испод Небојшине куле на Калемегдану, одржава Фиш фест. Током четири дана Фиш фест ће бити домаћин најеминентнијим куварима са простора бивше Југославије, али и из светске куварске асоцијације. Поред уживања у риблим специјалитетима, посетиоци ће моћи да слушају Гарави сокак, Црвену јабуку и многе друге групе.

Истовремено, дакле од 5. до 8. септембра, у Новом Са-

ду је Фестивал уличних свирача. Овај фестивал први пут је одржан 2001. и од тада се организује редовно, сваке године у септембру, по усвојеним принципима уличне уметности. Стари центар града је као створен за ту врсту забаве, а пунктови са програ-

ма привлаче све генерације. Берза хране и пољопривредних производа „Плодови Западног Поморавља“ одржаће се 7. и 8. септембра у селу Заблаће, у општини Чачак.

Већ традиционални Мокрањевци дани се, као и сваке године, одржавају у Неготину од 13. до 20. септембра. Користећи најраскошнији инструмент – људски глас, Стеван Стојановић Мокрањац није само утемељио хорску музику у Србији, већ је био и најпрецизнији музички хроничар свог времена. Стеван Мокрањац је привилегија града Неготина, одакле потиче, где

је стицао прва музичка знања и одакле се отиснуо у свет да тамо буде признат за музичког великана. Због тога се сваког септембра, почев од 1966, најбољи хорови, извођачи и композитори, све што одсликава музичку сцену Србије и света, окупе у Неготину на најстаријем српском фестивалу те врсте музике. Љубитељи доброг хумора свакако не треба да пропусте шабачку Чивијаду и карневал од 17. до 19. септембра, јер ће на „Белосветском фестивалу хумора и сатире“ моћи да виде многе позоришне представе, али и такмичења у духовитости.

На крају, подсећамо да до 30. септембра у Аранђеловцу траје Међународна смотре уметности „Мермер и звуци“, једна од најугледнијих културно-уметничких манифестација у Србији. Смотру вајара и керамичара, која је почела 1. јула, прате бројни музички, књижевни, ликовни, филмски и фолклорни програми.

В. Анастасијевић

ФИЛИЈАЛА РФ ПИО ЧАЧАК

Мала по величини, велика по броју решених захтева

Са 14.924 решена захтева у 2012. години и 8.898 решених захтева за период јануар-јул ове године у групи филијала које доносе највећи број решења, ажурност повећана на 94 процента

У Филијали Чачак Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање са испоставама у Горњем Милановцу, Лучанима и Ивањици, права из пензијског и инвалидског осигурања остварује 55.000 осигураника и 53.100 корисника пензија Моравичког округа.

По Одлуци о привременој надлежности са остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања за осигуранике и лица са подручја АП Косова и Метохије у Филијали Чачак се доносе и решења о правима из пензијског и инвалидског осигурања за осигуранике и лица која бораве на подручју АП Косова и Метохије, а последње осигурање им је на подручју Филијала Пећ и Призрен.

– По броју осигураника и корисника права ова филијала спада у групу „малих“ филијала, али се по броју примљених и решених захтева не може сматрати малом. Са 14.924 решена захтева у 2012. години и 8.898 решених захтева за период јануар-јул ове године налази се у групи филијала које доносе највећи број решења. Показатељ успешности њеног рада није само број решених захтева, већ, пре свега, и број захтева решених у законском року од 60 дана. Док је прошле године у законском року било решено 90 одсто, за првих шест месеци ове године ажурност је повећана на 94 процента – истиче Кринка Лукић, директорка Филијале Чачак.

Овакав ниво ажурности постигнут је захваљујући великом залагању, савесном и одговорном понашању запослених у Филијали, који раде у просторно скромним условима и смештени су у просторијама које се налазе на две локације у граду.

– Када је потребно, на послу се остаје и после истека радног времена или се долази суботом. Филијала има 56 запослених на неодређено време и троје на одређено, а по старосној структури велики је број младих који се максимално труде да ажурно и квалитетно обављају послове. У Филијали је крајем 2009. године број извршилаца

смањен за 20 одсто по Закону о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији, али су се млади, углавном приправници, добро снашли и уклопили у рад Филијале доприносећи да се одржи одређен квалитет и ажурност у раду – наглашава директорка Лукић.

Тим који води Филијалу Чачак сматра да се

лијали и испоставама примају се све врсте пријава, издају потврде везане за исплату пензија, потврде и уверења о подацима регистрованим у матичној евиденцији, и то између 80 и 120 свакодневно.

Пријем пријава на осигурање од почетка рада Централног регистра врши се без посебних проблема. Вештачење радне способности, телесног оштећења и потребе за туђом негом и помоћи обавља се у законском року од 60 дана.

Филијала добро сарађује и са општинским организацијама пензионера са којима је и ове године у изузетно квалитетној сарадњи спроведен Конкурс за упућивање корисника пензија на рехабилитацију о трошку Фонда. Број пријављених пензионера био је 2.500, а право на бесплатну рехабилитацију остварило је 299 корисника пензија, који су у највећем броју већ искористили ову могућност и боравили у некој од бања. Мањи број још није искористио своје право јер су, због сопствених разлога и својом вољом, одложили коришћење рехабилитације у бањи.

– Наравно, увек постоје и они корисници пензија и осигураници који нечим у раду нису задовољни, због чега је у Филијали од почетка године евидентирано 11 притужби које су упућене Дирекцији Фонда или Министарству рада, запошљавања и социјалне политике. После разматрања у Дирекцији и Министарству установљено је да је само једна била делимично основана.

– Нерешени захтеви, а посебно захтеви на чије решење грађани чекају дуже него што је рок прописан законом, могу бити разлог за незадовољство наших корисника, али се поступак решавања прати и води се рачуна да разлог зашто су нерешени не буде неблаговремено поступање Филијале. До прекорачења рока углавном долази из разлога на које филијала не може да утиче – закључује Кринка Лукић, директорка Филијале Чачак.

– Нерешени захтеви, а посебно захтеви на чије решење грађани чекају дуже него што је рок прописан законом, могу бити разлог за незадовољство наших корисника, али се поступак решавања прати и води се рачуна да разлог зашто су нерешени не буде неблаговремено поступање Филијале. До прекорачења рока углавном долази из разлога на које филијала не може да утиче – закључује Кринка Лукић, директорка Филијале Чачак.

Припремила В. Анастасијевић

Кринка Лукић

ниво ажурности и квалитет рада на постигнутом нивоу може још побољшати, и предузима активности за њихово повећање. Ово посебно зато што је број поднетих захтева у 2013. већи у односу на 2012. годину.

– Наиме, у првих шест месеци ове године примљено је и решено 1.500 захтева више него у истом периоду лане, па је евидентно да се обим посла повећава. Да бисмо корисницима и осигураницима изашли у сурет и да би они лакше остварили своја права из пензијско-инвалидског осигурања, обезбеђена је свакодневна правна помоћ коју пружају виши и самостални стручни сарадници за решавање о правима из пензијског и инвалидског осигурања на шалтеру за правну помоћ, а лако су грађанима доступни и начелници одељења, а и ја сама као директорка Филијале – истиче наша саговорница.

Поред доношења решења о правима из пензијског и инвалидског осигурања, у фи-

Од маја се не размењују подаци са банкама

„Примедба Повереника да размена података Фонда са банкама није у складу са Законом о заштити података о личности, прихваћена је и примењује се од маја 2013. године, када смо је и добили. То значи да је Фонд уважио примедбу и престао да врши размену података, а у току је потписивање анекса уговора са банкама у којима се бришу спорни чланови (са већином

закашњењем или га никада и не добијемо, тако да Фонд не може на директан начин да дође до знања о смрти сваког корисника пензије. Пошто нисмо у ситуацији да на тај начин долазимо до тачних и прецизних података о преминулим корисницима пензија, са банкама смо имали договор, прецизније речено уговор, да нам сигнализирају уколико се са неког текућег рачуна ду-

не евиденције о смрти корисника пензија, јер ми и даље уплаћујемо средства, а новац подиже неко ко на то нема апсолутно било какво право – објашњава за наш лист Иван Мимић, финансијски директор РФ ПИО.

Пензионер који жели да му се пензија исплаћује преко текућег рачуна потписује уговор са банком о отварању рачуна, а банка ту информацију доставља

да је сасвим легално и да закон омогућава пензионерима да дају овлашћење другом лицу да подиже пензију уместо њих. Ово овлашћење важи годину дана и мора се обнављати. Давање овлашћења другом лицу је уговорни однос који се обавља у банци преко које се исплаћује пензија, уз потписивање уговора између власника рачуна – пензионера и лица коме даје овлашћење, као

У току је потписивање анекса уговора са банкама у којима се бришу спорни чланови којима је била омогућена размена података

банка анекс је већ потписан)“ – каже се у саопштењу које је Сектор за односе с јавношћу РФ ПИО доставио медијима после вишедневних написа након изјаве повереника Родољуба Шабиха којом упозорава банке и Фонд ПИО на незаконитост размене података између банака и Фонда о коришћењу текућих рачуна грађана.

– Законом је прописано да у моменту смрти корисника пензије матични уреди у локалним самоуправама издају извод из књиге преминулих и један примерак извода достављају Фонду, ради обуставе исплате. Међутим, одређени број извода из књиге преминулих стигне у Фонд са

жи временски период подиже новац само са банкомата или пензију подиже само овлашћено лице, а не онај на чије име гласи рачун. То је био начин да спречимо злоупотребе које су се догађале. Наиме, дешавало се да наследници или особа која има овлашћење на текући рачун корисника пензије по неколико месеци или чак и година после смрти пензионера несметано са банкомата или уз овлашћење подижу његову пензију из банке и на тај начин не оштећују само Фонд, већ и све остале пензионере јер узимају новац који им ни по ком основу не припада. То је последица неблаговременог достављања података из матич-

Фонду, који врши исплату. Овим уговором дефинисани су сви елементи коришћења текућег рачуна, а један од чланова прецизира да банка може његове податке по потреби достављати између осталог и Фонду ПИО. Управо у тој валидној, потписаној сагласности пензионера налазило се правно утемељење за уговорну размену података између банака и Фонда, која је постојала до маја ове године.

Чињеница је да многи пензионери живе сами, неки су болесни, непокретни или тешко покретни, тако да дају овлашћења ближим или даљим сродницима, па чак и комшијама, да им подижу новац од пензије из банке. Подсећамо

и овлашћеног лица банке. Уговором о овлашћењу су прецизно регулисани сви елементи битни за располагање новцем на туђем рачуну.

Међутим, у пракси се показало да нека од тих овлашћених лица или оних који имају картицу и ПИН за банкомат, несметано и после смрти пензионера наставе са подизањем њихових пензија, уместо да обавесте надлежне у Фонду о томе да би и исплата пензије била обустављена. У више наврата је последњих година у медијима било и таквих текстова, односно писало се о томе колико је дуго после смрти пензионера неко у њихово име подизао новац. Тако се ствара

још већи проблем – проблем преплате, коју Фонд врло тешко касније може да наплати. Да би овакве ситуације биле спречене или бар сведене на минимум, Фонд је са банкама размењивао информације о текућим рачунима са којих шест месеци нико није подигао пензију или по којима је 12 месеци само овлашћено лице располагало средствима.

Такав је био и случај коме је у последње време посвећена велика медијска пажња. Наиме, пензионер је дуже био одсутан из земље, па нико није подизао новац са његовог рачуна, тако да је приликом повратка прво морао да докаже свој идентитет, па тек онда да подигне своје, у

међувремену уплаћене, пензије. Напомињемо да Фонд ПИО по закону може да тражи од корисника пензије да достави потврду о животу или да личним доласком у филијалу Фонда потврди свој идентитет. Ни до оваквих ситуација не би долазило када би пензионер пре одласка у иностранство на дужи период, шест месеци или више, о томе обавестио надлежне у Фонду, тако да се зна да одређени период неће боравити у земљи и неће подизати новац са рачуна. Да је Фонд благовремено имао такву информацију, не би привремено обустављао исплату пензије, односно, могао је по захтеву корисника привремено

да дистрибуира исплату у земљу у којој пензионер дуже борави.

После упозорења која су дошла из Министарства рада, запошљавања и социјалне политике и од повереника Родољуба Шабића, прецизније речено од маја ове године, Фонд је обуставио праксу размене података са банкама, а анекси уговора између Фонда и пословних банка, из којих су избрисани чланови који дефинишу размену података, послати су у банке на потписивање. До сада је више од половине банака потписало и вратило анексе уговора, а од осталих се то очекује у што скорије време.

„Када би све институције система примењивале законска решења у пракси и обавештавале Фонд о преминулим корисницима, односно достављали изводе из матичних књига преминулих, и када би сами корисници пријављивали Фонду промене које су од утицаја на коришћење права, што им је такође законска обавеза, као што је промена адресе или дужи боравак у иностранству и сл., Фонд никада не би ни дошао у ситуацију да на посредан начин долази до чињеница које су од пресудне важности за регуларно пословање” – каже се у званичном саопштењу Сектора за односе с јавношћу РФ ПИО.

В. Анастасијевић

ПОТВРДЕ О ШКОЛОВАЊУ КОРИСНИКА ПОРОДИЧНИХ ПЕНЗИЈА

У случају кашњења привремена обустава исплате

Почетак нове школске године уједно је и време када ученици и студенти који су корисници породичне пензије треба да доставе Фонду ПИО своје потврде о школовању.

Право на породичну пензију, да подсетимо, имају чланови породице након смрти корисника старосне или инвалидске пензије, односно умрлог осигураника који има најмање пет година стажа осигурања или који је испунио услове за инвалидску пензију. У случају да је узрок смрти повреда на раду или професионално обољење, право на пензију чланови породице остварују без обзира на дужину пензијског стажа осигураника.

Када је реч о деци као корисницима породичне пензије, право на њено коришћење имају деца до 15 година без обзира на то да ли се школују, затим ученици средње школе до завршетка школовања, али најкасније до навршених 20 година живота, као и студенти до дипломирања, а најкасније до 26. године, без обзира на то да ли се њихово образовање финансира из буџета или студент сам финансира школовање на територији Републике Србије.

У складу са тим, деца старија од 15 година у обавези су да једном годишње Фонду ПИО достављају потврде о школовању.

Ученици који користе породичну пензију требало би да до краја септембра Фонду ПИО доставе потврде о школовању, да им не би била обустављена исплата принадлежности, док студенти потврде о упису у школску 2013/14. годину треба да доставе надлежним филијалама Фонда до 31. октобра. Када је реч о апсолвентима, уколико је у потврди наведено да је апсолвентски стаж истекао са одређеним датумом, а да студент има право да полаже испите у

школској години за коју је тражена потврда, право коришћења породичне пензије се наставља до завршетка школске године, односно до датума дипломирања, али не дуже од навршених 26 година.

Уколико се потврде о школовању не доставе до истека ових датума, покреће се поступак за доношење решења којим се утврђује престанак права на породичну пензију.

Проблем са достављањем потврда о школовању на време најчешће имају студенти високошколских установа у којима се упис школске године врши у новембру. Из тог разлога Фонд ПИО је продужио рок за достављање уверења о школовању студената, те они своје потврде могу доставити и током новембра месеца. У том случају, исплата пензије онима који уверење не доставе до краја октобра биће само привремено обустављена, али ће покретање поступка за доношење решења о престанку права на породичну пензију бити одложено након 30. новембра.

Уколико ово решење ступи на снагу, процедура успостављања исплате породичне пензије подразумева поновно подношење захтева и све потребне документације за остваривање права на породичну пензију. Када обустављена исплата поново буде активирана, поред редовне пензије корисницима се исплаћују и сви заостали износи од момента обуставе.

Ученици и студенти потврде могу да предају лично, у филијали Фонда ПИО која им исплаћује пензију, а могу их послати и поштом. На потврдама је потребно уписати матични број родитеља по коме се користи пензија.

В. Кадић

У ПРВОЈ НЕДЕЉИ РАДА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА РЕГИСТРОВАНО 65.517 ПРИЈАВА

Највише прихваћених података из РФ ПИО

Централни регистар обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО), као јединствена база података о осигураницима, осигураним лицима и послодавцима, као што је познато, почео је са радом 6. августа. База је формирана од података Републичког фонда ПИО, Републичког фонда за здравствено осигурање, Националне службе за запошљавање и Агенције за привредне регистре.

Према речима Зорке Рмуш, помоћника директора Покрајинског фонда ПИО, у првој недељи рада ЦРОСО, када је у питању пренос података из већ постојећих база података организација социјалног осигурања у базу Централног регистра, највише их је унето из РФ ПИО и РФЗО. Затим мањим делом из НСЗ, углавном за оне осигуранике који су примају новчану накнаду са правом на обавезно осигурање. Из АПР-а пренети су подаци за обвезнике плаћања доприноса које региструје ова институција.

Конкретно, подаци о пријавама на осигурање, односно о периодима на осигурање, пренети су у Централни регистар у проценту од око 50 одсто (за подручје Војводине преко 57 одсто).

– Разлог мањег процента преузимања података о осигурању је неусаглашеност периода осигурања према евиденцијама РФЗО и нашег Фонда. Један од примера за то је и ситуација у којој се одређена особа прија-

вила на осигурање код нас, а у истом периоду она није била пријављена на осигурање код РФЗО, јер није имала потребу да направи здравствену књижицу. У таквим случајевима, када пријава није пронађена и у оној другој организацији, подаци нису унети у базу Централног регистра. Сада се подаци који се формирају у ЦРОСО за нове регистроване

та. Међутим, прихваћене су само 653 пријаве које су проследили обвезници плаћања доприноса, што значи да је директним приступом то успешно урадило свега један одсто послодавца. Они још увек више те послове обављају на шалтерима организација социјалног осигурања.

– По подацима којима располажемо, број прихваћених пријава које су упућене преко овлашћених радника на шалтерима РФ ПИО путем портала које користи наш Фонд износио је 92,66 одсто 12. августа, док је првог дана рада ЦРОСО – 6. августа, тај учинак био 78,87 процената. С друге стране, РФЗО је преко својих шалтера првог дана рада Централног регистра имао 44,70, а 12. августа 89,75 одсто прихваћених пријава – рекла је Зорка Рмуш.

Она је још једном подсетила да је циљ успостављања ЦРОСО јединствен систем регистрације осигураника, ефикаснија контрола наплате доприноса и извршавања обавеза посло-

давца у подношењу пријава на обавезно социјално осигурање. Такође, размена података Централног регистра ће помоћи и установљавању неправилности у раду, а достављањем и упоређивањем потребних података и информација Пореској управи и Инспекторату рада биће омогућена и ефикаснија заштита права запослених код послодавца који не извршавају своје обавезе.

Мирослав Мектеровић

Мали број директних електронских приступа обвезника плаћања доприноса

Зорка Рмуш

осигуранике и периоде осигурања преузимају и смештају као јединствени у наше базе података и ми их користимо у свом раду – објаснила је Зорка Рмуш.

Она је навела да је, према информацијама којима располаже, у периоду од 6. до 12. августа било регистровано 79.443 покушаја директног електронског приступа ЦРОСО-у ради пријаве на осигурање, а од тога је прихваћено 65.517, што износи 82,47 процена-

КОНКУРС ЗА ДОДЕЛУ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

Развој женског предузетништва у агробизнису

Покрајински завод за равноправност полова расписао је 8. августа јавни конкурс за суфинансирање набавке опреме или уређења простора за развој женског предузетништва у агробизнису. Завод ће по овом конкурсима женама предузетни-

цама у Војводини доделити бесповратно укупно милион динара.

Заинтересоване предузетнице могу да конкуришу само са једним пројектом, у висини тражених средстава највише до 250.000 динара. Конкурс је отворен до 15.

септембра ове године, а предност приликом доделе средстава имају кандидаткиње које су прошле обуке на тему основних концепата предузетништва у оквиру пројекта „Жене предузетнице у агробизнису“, који је покренуо УСАИД.

Краћи пут до савета и помоћи

Након дана саветовања са представницима немачког завода за пензијско осигурање (Deutsche Rentenversicherung) и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање одржаних фебруара ове године у Штутгарту и Минхену, Србија ће бити домаћин овог догађаја у сеп-

ју која им је ближа. Познато је да је зграда Фонда ПИО на Новом Београду већ постала традиционални домаћин оваквих саветовања, а и запослени у Филијали Крагујевац су прошле године већ имали овакво искуство јер су били домаћини, и то врло успешни, дана саветовања одржаних са представницима аустријског носиоца осигурања, када је одзив странака, као и комплетна организација била одлична. Нема разлога да се оваква добра искуства не понове и када су у питању немачко-српски дани разговора заказани за ову годину.

Основни циљ организовања оваквог саветовања свакако ће и овај пут бити постигнут. Саветодавци из надлежних организација две земље који раде на пословима остваривања права применом билатералног међународног уговора о социјалном осигурању даваће конкретне одговоре и правне савете осигураницима који имају периоде осигурања навршене у Србији и у Немачкој, као и корисницима већ остварених права. При томе ће бити доследно испоштован принцип заштите података о личности, па ће грађани свој разговор са саветодавцима (једним немачким и једним српским) обављати у засебним канцеларијама, наравно уз помоћ преводиоца. Током три радна дана пружаће се бесплатна правна помоћ заинтересованим лицима, пре свега у циљу разјашњења спорних ситуација, убрзања поступка, информисања о томе у којој фази поступка се конкретан предмет налази, информисања о условима за остваривање права и њиховој висини итд.

Јавност је обавештена о овим данима саветовања оглашавањем у дневним новинама „Политика“ и „Вечерње новости“, истицањем двојезичних плаката у шалтер салама свих организационих јединица Фонда ПИО,

обавештавањем кроз медије (штампа, телевизија) и путем сајтова Фонда и Завода за социјално осигурање. Такође, немачки носилац осигурања, слањем позива на кућне адресе, обавештава осигуранике и кориснике о времену и месту одржавања дана саветовања.

Plakat koji najavljuje međunarodne savetodavne dane u Kragujevcu. Na vrhu su zastave Srbije i Nemačke. Tekst sadrži informacije o stručnjacima, mestu i terminu događaja: 17. i 18. septembar 2013. godine. Kontaktne informacije uključuju brojeve telefona (011) 2017 419 i (011) 2017 437. Na dnu su logotipi Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Deutsche Rentenversicherung.

Plakat koji najavljuje međunarodne savetodavne dane u Beogradu. Na vrhu su zastave Srbije i Nemačke. Tekst sadrži informacije o stručnjacima, mestu i terminu događaja: 19. septembar 2013. godine. Kontaktne informacije uključuju brojeve telefona (011) 2017 419 i (011) 2017 437. Na dnu su logotipi Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Deutsche Rentenversicherung.

тембру месецу, и то 17. и 18. септембра у Филијали Крагујевац (Лепенички булевар 9а), и 19. септембра у згради Службе 1 Филијале за град Београд на Новом Београду (Булевар уметности 10).

Крагујевац и Београд су одабрани као места догађања пре свега да би се овакав вид бесплатне правне помоћи омогућио и учинио доступним што већем броју грађана, који ће моћи да се, у зависности од места свог пребивалишта, одреде за локаци-

Пријављивање заинтересованих трајаће од 2. до 14. септембра, на две директне телефонске линије. Приликом заказивања, заинтересовани грађани дају своје личне податке, наводе разлог због којег желе да учествују на данима разговора, питање које им је спорно и одређују се у погледу града у који желе да дођу – за Крагујевац или Београд.

Александра Банић,
саветник директора РФ ПИО

Основни циљеви конкурса су да се подрже жене у агробизнису, да се охрабре жене у сеоским срединама да узму активно учешће у побољшању сопственог економског положаја кроз samozapošljavanje, и да се афирмишу једнаке шансе учешћа жена и мушкараца у агробизнису.

Конкурсна документација може се преузети на сајту Завода за равноправност полова www.ravnopravnost.org.rs, а пријаве са документацијом подносе се лично или поштом на адресу: Покрајински завод за равноправност полова, Нови Сад, Михајла Пупина 6.

М. Мектеровић

Београд: објављена листа одобрених програма

Градска управа града Београда, Секретаријат за социјалну заштиту, објавила је Листу одобрених програма од јавног интереса које реализују удружења у 2013. години за области заштите особа са инвалидитетом и помоћи старијима на територији града. Листа је објављена на званичном сајту Скупштине града Београда, а налази се и на огласној табли Секретаријата за социјалну заштиту, у Улици 27. марта, број 43-45.

Сходно финансијским могућностима, овај Секретаријат ће делимично финансијски подржати наведене програме. Удружења чији су програми подржани треба да приложе валидну рачуноводствену документацију у року од пет дана од дана објављивања резултата конкурса.

Суд одлучио: „Златар“ власништво РФ ПИО

Рехабилитациони центар „Златар“ на истоименој планини је после вишегодишњих судских спорова пресудом Касационог суда постао власништво Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, потврдио је за „Глас осигураника“ Валеријан Кадијевић, саветник у РФ ПИО. Пре четири деценије Фонд је уложио знатна средства у изградњу овог РХ центра, па

је то и био разлог за судско потраживање права власништва.

„Златар“ је други РХ центар у Србији који је враћен Фонду и пензионерима. Ово лечилиште за кардиоваскуларне болести се, иначе, простире на осам хектара, на надморској висини од 1.200 метара, и располаже са 350 кревета у око 17.000 квадрата под кровом.

Осамдесети Вуков сабор

Вуков сабор у Тршићу, посвећен најзначајнијем реформатору српског језика и писма – Вуку Стефановићу Караџићу, одржаће се 80. пут по реду од 15. до 19. септембра. Ова најстарија и најмасовнија културна манифестација у Србији окупи сваке године између 20.000 и 30.000 посетилаца.

Први Вуков сабор одржан је 17. септембра 1933, на дан свечаног отварања обновљене спомен-куће и у почетку је имао углавном локални значај, док је то данас манифестација од прворазредног културног значаја. Састоји се из предсаборских дана, у оквиру којих се изводе концерти, позоришне представе, књижевне вечери и изложбе које се одржавају у Лозници, Тршићу, манастиру Троноши и Београду, и завршне свечаности која се одржава у Тршићу сваког септембра, у недељу пред Малу Госпојину.

Прошле године Вуков сабор је уписан у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа Србије.

Крагујевац: прва национална Алумни конференција

У оквиру Европске недеље малих и средњих предузећа, у Крагујевцу је одржана прва национална алумни конференција „Предузетничким образовањем до промена у друштву“. Учесници прве Алумни конференције били су некадашњи полазници програма предузетничког образовања „Достигнућа младих“ и представници Канцеларија за младе из целе Србије.

Циљ конференције био је окупљање свих који имају могућност и амбицију да шире предузетнички дух међу младима, а учесници су имали прилику да додатно развију своје вештине, да се боље упознају и размене искуства кроз различите радионице и активности. На панел дискусији о предузетничком образовању учествовали су представници Министарства омладине и спорта,

Министарства финансија и привреде, Кровне организације младих Србије и председник Националне асоцијације канцеларија за младе.

Конференцију су организовали Алумни клуб и организација „Достигнућа младих у Србији“, уз финансијску подршку Америчке организације за међународну сарадњу, Министарства омладине и спорта и Министарства финансија и привреде.

Плате без промене

Просечна нето зарада у Србији исплаћена овог јула износила је 44.182 динара, што је номинално 0,5 одсто мање од јунске, а реално је више за 0,4 одсто.

У поређењу с просечном зарадом исплаћеном у јулу 2012. године, нето зарада је била номинално већа за 7,3 одсто, а реално мања за 1,2 одсто. Прерачунато, просечна зарада у јулу била је негде око 385 евра. Колике су нам плате најбоље показује просечна потрошачка корпа за јуни, која је износила је 65.181,49 динара.

У јулу је просечна бруто зарада била 60.896 динара и номинално је била за 0,8 одсто мања, а реално за 0,1 одсто већа од зараде исплаћене претходног месеца.

Највеће просечне зараде за јул у Србији исплаћене су запосленима у београдској општини Стари град – 69.819 динара, а најниже онима у Прибоју – 22.450 динара.

Исплата пензија

Исплата другог дела јулских примања пензионерима из категорије запослених почела је 24. августа.

Пензионери самосталних делатности примиће своје целе августовске пензије 3. септембра, а војни и пољопривредни пензионери ће такође целе августовске пензије примити 5. септембра.

Нови Сад: приједи за Ивану Шпановић и Михаила Дудаши

Градоначелник Новог Сада, Милош Вучевић, уприличио је у Градској кући свечани пријед за Ивану Шпановић, која је освојила бронзану медаљу на Светском првенству у атлетици, њеног тренера Горана Обрадовића и Стевана Зорића, директора АК Војводина. Вучевић је том приликом нагласио да Ивана Шпановић треба да буде узор нашој омладини и да резултат који је остварила у Москви има огроман значај за целу српску атлетику. Градоначелник Новог Сада је истовремено најавио да ће у 2014. град издвојити више средстава за спорт.

Ивана Шпановић је, заједно са Михајлом Дудашем, десетобојцем који је на СП у Москви поставио нови државни рекорд, присуствовала и свечаном приједи у Влади Војводине који је организовала Мариника Чобану, покрајинска секретарка за спорт и омладину. Секретарка Чобану је, уз честитке за постигнуте резултате, нашим атлетским репрезентативцима уручила и новчане награде, а Ивана Шпановић је истакла да су услови у којима у последње време тренира у Новом Саду великим делом заслужни за освојене медаље.

Врање: програм стручне праксе

Град Врање и Филијала Националне службе за запошљавање расписали су јавни позив за реализацију програма стручне праксе у 2013/2014. години, који је почео да тече 28. августа и трајаће до 11. септембра. Овај програм намењен је незапосленим лицима која се први пут стручно оспособљавају или која су се стручно оспособљавала краће од времена потребног за полагање приправничког/стручног испита. Као основни услов предвиђа ангажовање лица са просечном оценом не мањом од осам, старости до 35 година, која су стекла VII степен високог образовања. У случају да износ одређених средстава у буџету града Врања то дозволи, биће омогућено ангажовање и лица са просечном оценом не мањом од седам са VII степеном високог образовања, односно са завршеном трогодишњом високом или вишом школом. Месечна нето накнада износиће 20.000 или 18.000 динара, у зависности од степена образовања.

Право учешћа имају органи града Врања, јавна предузећа и установе, државни органи, образовне институције, привредна друштва и предузетници.

Дани Бразила у Новом Саду

Већ четврту годину заредом Нови Сад за време фестивала Дани Бразила пулсира јужноамеричким ритмовима. На више простора у граду – од Културног центра, купалишта Шtrand до Петроварадинске тврђаве и студентских домова, организују се музичке, плесне и спортске радионице, презентације, изложбе, биоскопске и друге представе, концерти и ноћне журке. Карневал самбе, како многи називају завршницу фестивала, с радошћу ишчекују све генерације Новосађана. Неки воле моћни ритам ударалки, други се диве вештини капуера играча, а већина се труди да камерама овековечи наступ разиграних, живописних самба плесачица.

Фестивал је отворио амбасадор Бразила у Србији, Алешандре Адор, који је, изражавајући задовољство

због ове манифестације која из године у годину окупља све већи број људи, говорио и о ступању на снагу споразума о укидању виза између наше две државе.

Осим новосадских клубова самба ударалки и капуере, ове године наступиле су и групе из Београда, из Италије, Аустрије, Мађарске, Хрватске и, наравно, Бразила.

Сви програми и радионице били су, као и ранијих година, потпуно бесплатни.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН МЛАДИХ ОПТЕРЕЂЕН ПРОБЛЕМОМ ЊИХОВЕ ВЕЛИКЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

Образовање ускладити са потребама тржишта

Централну манифестацију овогодишњег обележавања Међународног дана младих у Србији, одржану 12. августа, у Бањи Ковиљачи, под слоганом „Активирај се и ти“, отворио је Ненад Боровчанин, државни секретар за омладину у Влади Србије, који је као највећи проблем младих истакао незапосленост, јер је на евиденцији Националне службе за запошљавање око 220.000 младих од 30 година.

Канцеларије за младе, удружења и волонтерске групе одржале су низ манифестација широм Србије, док је на планетарном нивоу тема обележавања овог међународног дана била „Млади и миграције“. Она је требало да укаже на значај миграција за развој друштва и заједнице у целини, али и да упозори на евентуалне ризике – дискриминацију и изабљивање младих.

Но, у Србији је, ипак, највећи проблем младих људи то што је скоро сваки други без посла и сигурне егзистенције. Тако висока незапосленост узрокује и други велики проблем нашег друштва – низак наталитет и ви-

соки проценат старења становништва, јер се млади без посла теже одлучују на заснивање породице. Оптимизам за неко боље сутра наши нови нараштаји можда могу потражити у неким најјавама са највиших места. Честитајући младима њихов дан

премијер Ивица Дачић је нагласио да је најважнији задатак Владе Србије да младима обезбеди квалитетно образовање и радна места, да у својој земљи живе од свог рада. А Зоран Мартиновић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, је оценио да је веома важно да се процес образовања усклади са потребама тржишта рада, и истакао да ће држава учинити све да спречи одлазак младих из земље.

С друге стране, стручњаци Националне службе за запошљавање, кроз анализе садашњег тржишта рада Србије, скенирали су главне проблеме у вези са запошљавањем младих. То су: неусклађеност образовања и потреба тржишта рада, слаба повезаност између образовања и запошљавања младих, недовољна понуда слободних радних места, недовољно развијен систем услуга при запошљавању младих, недовољна подршка развоју

предузетништва, недовољно информисање о развоју предузетништва младих, неразвијеност предузетничког духа, неуједначен економски развој региона, сива економија и недовољан број могућности за алтернативне приходе.

Да подсетимо, Република Србија има стратешке документе који би требало да омогуће брже запошљавање младих које спроводи НСЗ, а то су пре свега Национална стратегија за запошљавање за период од 2011. до 2020. године, Стратегија каријерног вођења и саветовања у Србији и Национални акциони план запошљавања. Међутим, и у примени и у спровођењу ових стратегија приликом запошљавања младих има потешкоћа, а најчешће су: висок проценат миграција младог радно способног и у највећем броју високообразованог становништва у веће центре (Београд, Нови Сад, Ниш...), затим депопулација села и миграције село – град које за последицу имају велики прилив неквалификоване радне снаге у градове, недовољно развијена међуинституционална сарадња образовних институција, привредних субјеката и НСЗ, недовољна оснаженост за професионално остваривање и недовољна подршка младима који имају ресурсе да се баве пољопривредом од локалних и регионалних стручних служби и установа које треба да им олакшају приступ знањима, информацијама и контактима.

Дакле, проблеми који отежавају брже запошљавање младих у нашем друштву су уочени, и сада је потребно предузети мере како би се они отклонили или умањили, како млади људи не би кроз вишегодишње чекање на прво запошљавање запоставили своја знања и вештине, уместо да их искористе за напредак и просперитет земље.

Мирслав Мектеровић

Највеће учешће у регистрованој незапослености

Према подацима Националне службе за запошљавање из јуна 2013. године, у Републици Србији евидентирано је 210.546 незапослених који имају између 15 и 29 година (од 15 до 19 година – 20.136, од 20 до 24 – 84.079 и од 25 до 29 година без посла је 106.331). По подацима НСЗ, укупно незапослених у јуну ове године било је 776.354. На територији АП Војводине евидентирано је 203.592 незапослена, а највеће учешће у регистрованој незапослености имају млади од 25 до 29 година – 13,2 одсто. Млади од 20 до 24 године чине 10,8 одсто, док они најмлађи од 15 до 19 година чине 3,1 проценат од укупног броја незапослених.

Посао за младе Књажевчане

Крајем јула у књажевачком Дому културе потписани су уговори за обављање програма радне праксе. Уговоре су потписали институције и организације, практиканти и Центар за радно ангажовање младих. Овим уговором се младим Књажевчанима, старости од 15 до 30 година, пружа прилика да буду практиканти три пута недељно по четири сата и да за свој рад приме месечно по 5.000 динара.

Центру за радно ангажовање младих пријавило се 265 практиканата, а њих 65 биће уписано у књажевачким институцијама, где ће стицати и одређено радно искуство. Први радни ангажман понудили су „Спортско-туристички ресурси Књажевац“, Туристичка организација, Центар за социјални рад, Завичајни музеј, Геронтолошки центар, Дом културе, Народна библиотека „Његош“, „Књажевачки инфо“, „ЕМ радио“, као и невладине организације „Тимочки клуб“, „Центар за креативни развој“, „Зелена зона ЦОБ“ и сам Центар за радно ангажовање младих. Реализација програма зависи и од Националне службе за запошљавање и од тога када ће се обезбедити средства.

Координатор програма Предраг Живковић каже да је локална самоуправа, на челу са Миланом Ђокићем, председником општине Књажевац, заслужна што је успостављен

један овакав иновативни програм радне интеграције младих. Напомињемо да се број становника ове општине у последњих 60 година преполовио (1953. године имала је 61.973 становника, а по попису из 2011 – 30.902; у самом граду има 18.809 житеља, а остали су у 84 насеља). Општина Књажевац је 1989. године имала 18.000 запослених,

а сада око пет хиљада. Преко Националне службе за запошљавање посао тражи њих 4.543, од тога 1.962 жене. По квалификационој структури, неквалификованих је 1.488, приучених 74, квалификованих 1.274, висококвалификованих 7, са средњом спремом 1.237, вишом 231 и високом 232.

Драгић Ђорђевић

УДРУЖЕЊЕ НОВОСАДСКИХ ПЕНЗИОНЕРА НА НОВОЈ ЛОКАЦИЈИ

Захвални градоначелнику

Удружење новосадских пензионера недавно се уселило у нове просторије у улици Димитрија Аврамовића 10, и тим поводом припремили су малу свечаност за чланове, госте и пријатеље. Свечаности поводом уселења присуствовао је и Бојан Торбица, помоћник градоначелника Новог Сада.

Томислав Јаковљевић, председник овог удружења пензионера, истакао је да су помоћ у проналажењу адекватног простора добили од градоначелника Милоша Вучевића, на чему су захвални.

– Предност овог простора у односу на претходни је, пре свега, близина већег броја аутобуских линија – нагласио је Јаковљевић.

Председник Удружења ново-

садских пензионера подсетио је на незавидан положај најсиромашнијих пензионера, и нагласио да ће од града тражити да се за најугроженије обезбеди једнократна помоћ, као и да се

за 4.575 пензионера чија месечна примања не прелазе 10.000 динара обезбеде пакети са храном и средствима за хигијену.

Ово удружење формирано је 2009. године и окупља око 9.000

чланова. Организациону структуру чини 27 месних организација, 8 придружених удружења, Градска организација слепих и слабовидних, као и Градска организација глувих и наглувих.

Осим редовних активности око снабдевања чланова храном и гревом, Удружење је током године организовало пет излета за око 700 пензионера, а у просторијама три месне организације често се организују дружења уз музику.

По речима Томислава Јаковљевића, Удружење новосадских пензионера је финансијски стабилно, што, између осталог, омогућава и штампање билтена „Наша реч“, којим информишу чланство о текућим активностима и раду Удружења.

Д. Кораћ

ДРАГИ ВИДОЈЕВИЋ, МИЛОРАД СТОШИЋ И БРАНИСЛАВ РАНЂЕЛОВИЋ У СВРЉИГУ

Одговорна социјална политика

Током Белмуџијаде, значајне туристичко-привредне манифестације, 4. августа Сврљиг су посетили Драги Видојевић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, Милорад Стошић, народни посланик, и Бранислав Ранђеловић, члан Градског већа Ниша. Они су разговарали са Милијом Милетићем, председником општине Сврљиг, а затим су посетили етноштанд Удружења пензионера општине Сврљиг. То је била прилика да се

Пензионери на Белмуџијади

На овој важној манифестацији Удружење пензионера општине Сврљиг, поред етноштанда, имало је и такмичарске екипе у пастирским играма, справљању белмуџа, припреми колача, пита, погача. Освојили су трећу награду за најбољу погачу. Миленко Петровић, председник Удружења, задовољан је начином представљања, као и посетама, а међу гостима су биле колеге из Ниша, Лесковца, и многи пословни сарадници.

осврну на социјална питања која највише муче грађане.

Државни секретар Драги Видојевић је нагласио да Влада Србије води добру социјалну политику.

– Ово министарство је огледало, ми сагледавамо како народ живи, како живе они који су најугроженији у материјалном смислу.

Много је грађана који су у стању социјалне потребе и о њима држава брине, ближимо се цифри од око милион људи, а 30 одсто је радно способно. Министарство ради добро,

принети и реконструкција Владе, поручио је Видојевић.

Народни посланик Милорад Стошић напоменуо је да је он једини у југоисточној

Драги Видојевић (трећи с десна) у посети Сврљигу

квалитетно и одговорно, то је оцена и Одбора за рад, социјална питања, друштвену укљученост и смањење сиромаштва у Скупштини Србије. То не значи да је све добро. Боље би било да мање радимо, а да је материјална ситуација боља – рекао је Видојевић.

Влада је посвећена решавању ових проблема, а једини лек је развој привреде и запошљавање. Достигли смо рекордну стопу незапослености и зато се предузимају мере да се нешто позитивно деси, а томе ће до-

Србији који је отворио посланичку канцеларију у Нишу, преко које комуницира са грађанима. На то га је навело и искуство које је стекао као градски већник задужен за социјалну политику и у том периоду остварио је контакте са око четири хиљаде људи.

– Сви разговори су ми добродошли и кроз анализу тема и сусрета са људима радим на побољшању многих закона који се доносе у Скупштини Србије – рекао је Стошић.

С. Ђорђевић

КРЧЕДИН

Основана Месна организација пензионера

На Свечаној седници, одржаној средином августа, у сремском месту Крчедин основана је Месна организација пензионера као саставни део Општинског удружења пензионера Инђија. За првог председника изабран је Александар Алексић.

Према речима Николе Грковића, председника ОУП Инђија, том приликом је свечано отворен и Клуб пензионера у Крчедину, на адреси Цара Душана 10. Председник Грковић је са поносом истакао да су овај Клуб, намењен окупљању најстаријих суграђана, заједничким радом и

средствима основали и уредили пензионери и инвалиди рада из Крчедина, и да је то темељ њихове будуће сарадње на целој територији општине Инђија.

Скупу у Крчедину присуствовали су и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, Зоран Бережни, директор Филијале РФ ПИО Сремска Митровица, и Зоран Милинковић, председник Општинске организације СИР Инђија.

На седници је формиран и Актив жена ОУП Инђија на чијем је челу Драгица Ковачевић.

М. М.

Ангажовано само осам незапослених

Иако је за спровођење јавних радова у општини Неготин и ове године владало велико интересовање, о чему говори податак да је предложено више пројеката, средства су обезбеђена само за два. На период од три месеца, почев од 1. јула, у Уметничко-занатској задрузи Занарт, јавним радом укупне вредности 875 хиљада динара обухваћено је шест радница, а међу њима су и жене са инвалидитетом. Овај пројекат под називом „Рукотворина за руковети“ са 725 хиљада динара финансира Министарство економије и регионалног развоја, и са додатних 150 хиљада динара, за набавку потребног материјала, локална самоуправа. Жене у Занарт-у су ангажоване на изради послов-

них поклона за протокол општине и стотину хаљина за хор Неготинске гимназије.

Средства су одобрена и Историјском архиву Неготин и то у износу од 250 хиљада динара за наставак пројекта „Дигитализација и сређивање архивске грађе“, који ће такође трајати до 30. септембра. У оквиру јавног рада ангажован је по један радник у Неготину и у Одељењу Архива у Бору. С обзиром да су многим заинтересованим установама и службама послови јавних радова стопирани због недостатка пара, у неготинском Архиву су задовољни што им је омогућен наставак дигитализације и сређивања архивске грађе, којим се на нивоу те регионалне установе приводи крају микрофилмовање црквених матичних

књига, сходно договору државних органа и СПЦ. Захваљујући континуираним јавним радовима, дигитализацију и категоризацију поменуте архивске грађе као културног добра од изузетног значаја Историјски архив Неготин би требало да приведе крају већ ове сезоне.

У односу на прошлу годину када је захваљујући јавним радовима у општини Неготин радно ангажовано тридесетак незапослених лица са евиденције НСЗ, на период од три до пет месеци, ове године је реч о знатном смањењу, које се образлаже недостатком пара.

Ј. Станојевић

КРАГУЈЕВАЦ

Фестивал камерних хорова

Заједничким наступом свих учесника у Крагујевцу је завршен јубиларни десети Међународни фестивал камерних хорова и вокалних ансамбала. Камерни хорови из Украјине, Мађарске, Бугарске и Србије и два вокална ансамбла из Русије и Србије, наступили су на познатим локацијама – у Свечаној сали Прве крагујевачке гимназије, холу Друге крагујевачке гимназије, галерији Народног музеја, Саборној цркви и у аули Општинског и Окружног суда. Део фестивала је одржан и у Тополи, у цркви Светог Ђорђа на Опленцу, као и у бањском

парку у Аранђеловцу, у оквиру манифестације „Мермер и звуци“.

У просторијама Дома омладине у Крагујевцу, током шест фестивалских дана, одржавали су се атељеи, трибине и стручни састанци председништва Балканског хорског форума.

Јубиларни Фестивал камерних хорова и вокалних ансамбала одржан је под покровитељством града Крагујевца и Министарства културе и информисања Републике Србије, а у организацији крагујевачког Музичког центра.

М. Сантрач

ПОКРЕТ ЖЕНА „КНЕГИЊА МИЛИЦА“ ИЗ КРАГУЈЕВЦА

Помоћ старачким домаћинствима на селу

Покрет жена „Кнегиња Милица“ из Крагујевца реализује пројекат „Усахле очи траже помоћ“, који се бави унапређењем квалитета живота старих људи на селу. Чланице Покрета жена „Кнегиња Милица“ помоћ у храни и лековима пружају старим лицима у 25 сеоских домаћинстава у селима Чумић, Ботуње, Цветојевац, Јовановац и Белошевац. У реализацију пројекта укључене су и геронто домаћице.

Ова организација већ седам година помаже најугроженијим старим особама, а пројекат „Усахле очи траже помоћ“ је само наставак активности чланица покрета на афирмацији права људи трећег животног доба на социјалну и здравствену заштиту. Пројекат финансира Министарство рада, запошљавања и социјалне политике.

М. С.

С годинама нешто добијамо, а нешто губимо

Добијамо: повећан ниво масноћа, повишен притисак, повећан шећер у крви, у артеријама се повећава количина плака.

Губимо: слаби вид и слух, кожа се тањи, пад имунитета, кости губе густину, губи се одређени вид памћења, слабије је и варење ...

Наше тело – наша брига

Неколико начина да се успори животни часовник

Мале и безазлене измене у свакодневној животној рутини најбољи су начин да се успори време.

Физичка активност: остати физички активан је добар начин да се заштити здравље. Веома је важно да човек после 50. године живота задржи неки вид физичке активности. Свакодневне шетње, лагане вежбе бар 15 минута дневно одржаће вас у доброј кондицији.

Храна: под правилном исхраном се не подразумева само мањи унос масноће, већ разноврсност и количина намирница које

уносимо. Минимум једном недељно треба јести рибу. Имати пет мањих оброка, с тим што су две ужине, и најбоље је да буду воћне.

Телесна тежина: знамо да с годинама неки људи добијају на килажи, између осталог и због успореног метаболизма и рада хормона. Из тог разлога треба да уведемо ред у своје оброке и останемо физички активни.

Чување костију: веома је важно, нарочито за жене. Кости током година постају порозне, а код жена промене на костима почињу скоро деценију пре менопаузе. То је разлог да се уноси више калцијума и витамина Д, како би се на време спречила осте-

опороза. Ове елементе најлакше можемо унети путем доручка, јер их има у великој количини баш у намирницама које уносимо ујутру: у млеку, соку од наранџе, цереалијама и др. То важи и за мушкарце, али у мањем обиму.

Сан: веома важан за наш организам. Дубок и смирен с годинама нестаје. Зато морамо научити како да се опустимо док спавамо, јер то је један од начина да сачувамо и окрепимо организам.

Дружење: веома је важно одржавати везе са породицом, пријатељима. Јер, дружење са људима продужава живот и смањује потребу за лекарима.

Вежбе

За срце је најбоља енергична шетња и при том се треба трудити да кичма буде права, главу држати горе, а рамена забацили уназад. Правити покрете рукама ради додатног убрзања.

Јачање мишића: треба радити вежбе са теговима. За кућну варијанту послужиће и флаше са водом. Најбоље је радити 2-3 пута недељно серију од 10 вежби по 3 пута уз паузе. Добро је радити и чучњеве и то ће ићи лакше ако се стави столица на коју се спуштате 10-так пута. Поновити уз паузе 3 пута.

Вежбе за равнотежу: вежбу је најбоље радити бос и уз помоћ столице. Треба се придржавати за наслон столице. Стајати на десној ноzi, односно пребацили тежину, а леву подизати у колену према струку. У том положају остати један минут. Поновити са другом ногом. Затим, тежину пребацили на леву ногу, а десну лагано подизати уназад око 20 цм. Поновити с другом ногом. То исто урадити са стране, са сваком ногом вежбу поновити 10 пута.

За равнотежу је добра и следећа вежба: усправити се опуштених рамена, исправљене кичме, са рукама склопљеним испред груди, размак између стопала треба да буде 15 цм. Савити лево колено и ставити леву ногу на десну бутину. Подићи руке изнад главе и исправити лактове. Поновити са другом ногом, и тако неколико пута.

Припремила: Софија Доминиковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Основни Office Toolbar (18)

Палета Text

Користимо је за рад са текстом.

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Text Box	убацивање већ форматираних боксова за текст;
	Quick Parts	убацивање најчешће коришћених делова садржаја укључујући поља, карактеристике документа итд.;
	WordArt	убацивање декоративног текста;
	Drop Cap	убацивање украсног слова;
	Signature Line	убацивање линије за потписе која одређује позицију за особу која потписује;
	Date and Time Object	убацивање датума и времена; убацивање објеката у документ.

Убацивање Text Box-а

Поступак је:

1. клинемо на икону **Text box**;
2. на екрану ће се појавити прозор **Built-In** у коме можемо да изаберемо неки од понуђених форматираних боксова за унос текста;
3. унесемо жељени текст у **Text Box**.

Убацивање декоративног текста – Word Art

Прво доведемо курсор на место где желимо да убацимо украсна слова. Поступак за израду ових слова је следећи:

1. клинемо на стрелицу поред иконе **WordArt**;
2. клинемо на жељени облик слова;
3. у прозору са натписом **Your Text Here** откуцамо текст који желимо да буде урађен украсним словима.

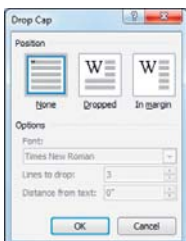
Напомена: када убацимо **Text Box** или

WordArt, на насловној линији појавиће се **Drawing Tools** који се састоји из опције **Format**. Ова опција састоји се од стандардних палета: **Insert Shape**, **Shape Styles**, **WordArt Styles**, **Text**, **Arrange** и **Size**. Ове опције су већ објашњене.

Убацивање украсног слова

Прво слово у пасусу украшавамо на следећи начин:

1. маркирамо прво слово у пасусу које желимо да улепшамо;
2. клинемо на стрелицу поред иконе **Drop Cap**;
3. на екрану ће се појавити прозор **Drop Cap** у коме можемо да бирамо **None**, **Dropped** или **In margin**;
4. уколико клинемо на опцију **Drop Cap Options**, на екрану ће се појавити нови прозор у коме бирамо:
  - а) **Position** – позицију првог слова у односу на текст: **None** – оста-

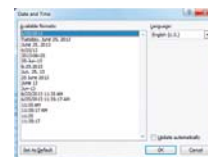
је како је било; **Dropped** – увлачи се у текст у оквиру пасуса; **In margin** – појављује се у левој маргини;

- б) **Font** – изглед маркираног слова;
- в) **Lines to drop** – у колико редова желимо да уђе слово (величина слова);
- г) **Distance from text** – удаљење слова од текста;
5. клинемо на дугме **OK**.

Убацивање датума и времена

Датум и време унећемо у текст тако што:

1. клинемо на икону **Insert Date and Time**;
2. у пољу **Available formats** дефинишемо формат исписа датума и времена;
3. у пољу **Language** бирамо регионално подешавање датума и времена;
4. клинемо на дугме **OK**.

Палета Symbols

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Equation	убацивање уобичајених математичких једначина или креирање својих коришћењем библиотеке математичких симбола;
	Symbol	убацивање симбола.

Када клинемо на стрелицу поред иконе Equation и убацимо неку математичку једначину, на насловној линији појавиће се **Equation Tools** који се састоји из опције **Design**, која се састоји из следећих палета:

1. **Палета Tools** састоји се из икона:

- а) **Equation** – убацивање уобичајених математичких једначина или креирање својих коришћењем библиотеке математичких симбола;
- б) **Professional** – пребацавање селективног дела у дводимензионалну форму за професионалан приказ;
- в) **Linear** – пребацавање селективног дела у једнодимензионалну форму због лакших измена;
- г) **Normal Text** – коришћење нематематичког текста у математичкој области.

2. **Paleta Symbols** – на њој се налазе иконе које омогућавају избор појединог симбола из галерије математичких симбола.

3. **Paleta Structures** – на њој можемо да бирамо: **Fraction** – разломке, **Script** – степене, **Radical** – корене, **Integral** – интеграле, **Large Operator** – суме за низове од $i=0$ до n , **Delimiter** – заграде, **Function** – функције (тригонометријске, инверзне, хиперболичке, инверзне хиперболичке, уобичајене функције), **Accent** – врсте акцената, **Limit and Log** – логаритамске функције и лимесе, **Operator** – математичке симболе за операције, као и **Matrix** – матрице.

Убацивање симбола

Приликом куцања текста јавиће нам се потреба да упишемо неки симбол који се не налази на тастатури:

1. клинемо на икону **Symbol**;
2. у добијеној табели бирамо симбол или клинемо на **More Symbols** уколико се у основној табели не налази симбол који нама треба;
3. на екрану ће се појавити прозор **Symbol** у коме бирамо жељени;
4. клинемо на дугме **Insert**, па бирамо **Close**.

Наставиће се **Предраг Јовановић**

ТРЕЋА БОСТАНИЈАДА У ДОБРИНЦИМА

Лубеница од 34,5 килограма

Трећа Бостанијада у Добринцима, селу у румској општини, привукла је велики број произвођача лубеница и диња, посматрача и гостију, међу којима су били и представници локалне самоуправе.

Добринчани се убрајају међу највеће произвођаче бостана у Србији. Ове године је био засејан на 600 катастарских јутара и на највећем броју парцела биљке су наводњаване. Кажу да десет месеци годишње разговарају о бостану и да су се многи пољопривредници од његове производње обогатили.

– У нашем селу бостан се производи више од седамдесет година. Ове године временски услови нису били идеални, откупна цена је ниска, а најбоље су прошли они који су се први

појавили на тржишту. Мештани бостан продају у центру села, а у жеку сезоне готово да се није могло проћи од накупаца и тракторских приколица са лубеницама и дињама – рекао је за наше новине Александар Радојевић, председник МЗ Добринци.

До Бостанијаде, одржане 10. августа, продаја је скоро завршена, тако да многи плодови слатки као мед нису дочекали такмичење.

А надметали су се произвођачи из неколико места у Срему. Најлакша лубеница је имала 18,6 килограма, а најтежу од 34,5 ки-

лограма произвео је Александар Недић из Добринца. Он је награђен са 50 килограма фолије за наредну производњу.

– Лубеница би сигурно нарастала још десетак килограма да је нисам одсекао за Бостанијаду – истакао је Недић.

Најтежу дињу имао је Дејан Видаковић из Сибача, најслађу лубеницу Владислав Томић из Добринца, док је најслађу дињу произвела породица Ђорђе Радојевића из истог села.

Забављали су се и најмлађи Добринчани, који су се такмичили у брзом једењу лубенице без коришћења руку, затим

у дувању брашна из тањира и хватању устима јабука које су висиле на канапу.

Добринчанке су на Бостанијади показале да су добре домаћице, такмичећи се у прављењу штрудле. Према оцени жирија, најбољу, са орасима и сувим грождем, умесила је Стојанка Радојевић.

– Тајна је у мамином рецепту и љубави према храни, што се види по мојим килограмима – казала нам је Стојанка у шали.

На простору где се одржавала Бостанијада биле су подигнуте и колибе које су некада красиле сваку њиву са бостаном и служиле да у њима бораве бостанције. Они су лубенице чували од зечева, врана и крадљиваца. Животиње су растеривали „пуцајући“ бичем, тако да су и на Бостанијади показали своје умеће, на задовољство публике.

Кажу Добринчани да је најкуснији паприкаш припремљен на бостаништу, где су се некада,

чешће него данас, организовале вечере. Да би се обичаји сачували, крај терена за такмичење ширио се мирис паприкаша из пет котлића и једне велике ораније, у којој су организатори припремали ручак за учеснике и госте.

Свој штанд са слатким и сланим колачима имале су и чланице удружења жена из тог села, које су помогле у организовању ове манифестације.

Добриначкој Бостанијади и дегустацији диња, лубеница и сремских специјалитета присуствовало је и око педесет чланова удружења пензионера из Друге месне заједнице општине Врачар и других делова Београда.

Посетиоце су током одржавања ове манифестације забављали чланови културно-уметничких друштава из Жарковца и Ирига, а жеља домаћина је да се и Бостанијада нађе на туристичкој мапи Срема.

Д. Р.

Одобрен пројекат „Осмех вама – осмех нама”

Током лета чланови Удружења пензионера Неготин су били веома активни у спровођењу задатака из свог Програма рада, утврђеног недавно приликом избора новог руководства. Сходно највама, за само месец и по дана, уз постојеће, веома активне, формирано је још 11 клубова пензионера. У овом важном послу помоћ им је пружила локална самоуправа, која је из општинског буџета издвојила средства за опремање клубова столовима и столицама. У међувремену, неготински пензионери су радили и на изради спискова социјално најугрожени-

јих чланова у месним одборима. У првом кругу Удружење је пензионерима са намањима испод 12 хиљада динара поделило стотину пакета са основним животним намирницама. Вредност ове помоћи је око 70 хиљада динара. Истовремено, 75 пакета су преузели чланови који ће их, под повољнијим условима, отплаћивати наредна три месеца.

Крајем јула пензионере из Неготина окупљене око Удружења обрадовала је вест која им је стигла из Београда. Наиме, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике – Сектор за бригу о

породици и социјалну заштиту, одобрио им је пројекат „Осмех вама – осмех нама”, за чију реализацију ће бити издвојено 400.000 динара. Пројектом ће бити обухваћено неколико од 38 сеоских средина у којима су евидентирана старачка домаћинства. Овај пројекат Удружење пензионера Неготин реализоваће са општинском Канцеларијом за младе. У току је избор месних заједница у које би већ наредног месеца требало да стигне осмех подршке и помоћи неготинских пензионера и њихових младих сарадника.

Јованка Станојевић

НОВОСАДСКИ КУД ПЕНЗИОНЕРА „ИСИДОР БАЈИЋ”

Стални пријем нових чланова

**Љиљани
Грујић**

Културно-уметничко друштво пензионера „Исидор Бајић”, које делује у оквиру Удружења пензионера града Новог Сада, стално врши пријем нових чланова у своје секције. Због већ позних година многих чланова, да би секције опстале, отворени су за пријем како пензионера, тако и других заинтересованих грађана.

У оквиру КУД-а делује хорска секција, са мешовитим и женским камерним хором; музичка секција, коју чине оркестар,

група певача и соло певачи; фолклорна, литерарно-рецитаторска и драмска секција.

Ово културно-уметничко друштво већ годинама постиже запажене успехе са својим хором и фолклорном групом, а од недавно приказују и позоришне представе за које су добили многе похвале. У раду свих секција тренутно учествује око сто чланова. У наредном периоду најзначајније активности КУД-а „Исидор Бајић” биће наступ хора на годишњој смотри хорова пензионера Војводине у Сремској Митровици и наступ фолклорне групе у Зрењанину.

Сви заинтересовани који желе да део свог слободног времена оплемене песмом, музиком, игром, глумом и дружењем могу се јавити понедељком и четвртком, од 16.30 до 18.30, председници КУД-а Љиљани Грујић у просторијама Удружења, Поштанска 3, или на телефон 062/468-158.

Драган Кораћ

ГРАДСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ИНВАЛИДА РАДА НОВИ САД

Друга ликовна колонија

Градска организација инвалида рада Нови Сад у свом саставу има 18 месних организација и пет актива, са око 1.600 чланова.

Да брину о њиховом друштвеном животу и културно-уметничким активностима, показује и недавно организована друга по реду ликовна колонија. На њој је учествовало десет сликара из шест месних организација, који су стварали у башти Клуба за дневни боравак. Након завршетка колоније све слике су изложене а аутори су добили захвалнице.

Ова организација инвалида рада планира и друге активности за своје чланове, па су недавно реализовали једнодневни излет у бању Морахалом у Мађарској, који ће због великог интересовања поновити у септембру.

Милорад Поповић

Милорад Поповић, председник ГОИР Нови Сад, истиче да се, поред тога, сваке суботе организује дружење чланова у клупским просторијама, а добро сарађују и са другим организацијама инвалида рада, те је на јесен договорен долазак чланова ООИР Ваљево.

– Гости ће, поред Новог Сада, имати прилику да обиђу манастире на Фрушкој гори, Сремске Карловце и Петроварадинску тврђаву – каже Поповић.

Осим градске организације, своје активности спроводе и месне организације, па је тако МО Футог уприличила излете за своје чланове у Апатин, Бјелину и бање Врдник и Врујци.

Драган Кораћ

ЛЕКОВИТО БАШТОВАНСТВО

Природа бистри ум

Из болесничке постеље, исцрпљена тешком упалом плућа, умирућа Џонси посматра на зиду куће преко пута оголену грану бршљана са неколико преосталих пожутелих листова и одлучује да живи само докле док не отпадне и последњи. Најзад је остао само један.

После олујне ноћи, пријатељица невољно раскриљује засторе плашећи се празнине коју ће угледати. Али не. Догодило се чудо. Лист је и даље тамо, као да говори да се мора издржати и мора живети. Болесница то прихвата и опоравља се. А последњи лист, како сазнајемо на крају истоимене приче америчког аутора О. Хенрија, заправо је „висио“ на зиду. По киши и ветру, под окриљем мрака, решен да натера оболелу девојку да се бори, оживео га је стари сликар из суседства. Гестом не само доброту већ и саможртвовања, промрзао и покисао, ту је завршио и сопствени живот.

О. Хенри је „Последњи лист“ исписао пре више од сто година, почетком минулог столећа, а осамдесетак година касније и научно је доказано оно што је писац литерарно исказао, оно што бисмо ми сада формулисали као позитивно дејство посматрања биљака на исход лечења.

Роџер Улрих, професор на Технолошком факултету универзитета у Гетеборгу, специјалиста здравствене архитектуре и сарадник многих светских медицинских центара, извео је 1984. експеримент са групом оперисаних пацијената од којих су неки били смештени тако да гледају у зеленило, а други у голи зид.

Резултати су били недвосмислени. Испитаници који су посматрали зеленило неупоредиво су се брже опорављали, имали су мање компликација, мање су им била потребна средства против болова и брже су отпуштани кући. Професорово објашењење, касније дограђено новим сазнањима на којима је ника читав група терапеутских

Бављење биљкама користи свима, а добри ефекти запажени код старијих, болесних и дементних особа довели су до развоја нове гране – хортикултуралне терапије

делатности обухваћених појмом хортикултуралне терапије, своди се неколико кључних психо-физиолошких елемената подстицајног дејства природе.

Посебно је занимљиво што су први ефекти видљиви после само три до пет минута, као плод збирне комбинације емоционалних и физиолошких промена. Дакле, док гледамо у нежну зелену боју неке биљке, у нама се истовремено подиже ниво позитивних осећања, смањује се страх, љутња, анксиозност и туга, док се уједно крвни притисак смирује, рад срца стабилизује, а мишићни тонус попушта, што говори о „хармонизацији и телесног и душевног аспекта“ организма.

За експериментална открића до којих је Улрих дошао још пре тридесет година не може се рећи да су била пренебрегнута, али нису ни искоришћена у довољној мери. Њихова вредност, напореда са налазима других научника о употребљивости „зелене гране медицине“, сагледава се тек у последњих десет, двадесет година, након дизања аларма због вртоглавог пораста броја људи погођених деменцијом и Алцхајмеровом болешћу.

Управо за такве особе веза са природом показује се као драгоцену и то је поље делатности где се сада огледају многе дисциплине. Хортикултурална

терапија подразумева најразличитије форме бављења природом и боравка у природи, било да су то мањи послови из баштованства или повртарства, чишћење, подрезивање, плевљење, или пак само шетња или седење у пријатном амбијенту.

Искуства особоља домова за старе говоре да је излазак напоље и за њих понекад изненађујући кад су у питању могућности пацијената/корисника, односно да особе које су потпуно пасивне, у гајењу цвећа показују неочекивану спретност и креативност.

Доказано је и да посебно задовољство може да приреди гајење биљака које дају јестиве плодове, јер је ту онда додатно подстакнут интерес, редовно може да се прати раст и развој, и на крају ужива у резултату, на пример у јагодама.

Хортикултурална терапија, осим тога, не изискује превелике трошкове, мада су, наравно, за праве квалитетне резултате неопходна извесна улагања, наводи лондонски „Гардијан“, цитирајући Ким Гроув, дизајнерку вртова за дементне особе. Она се за професију определила пошто је посећивала своју баку у дому и уверила се колико је околни комплекс неууређен и неадекватан за кориснике.

Према речима ове специјалисткиње, свака башта мора да испуњава бар четири услова, а то је да располаже местима за одмор и предах, да су леје и жардињере распоређене на различитим нивоима тако да су доступне свакоме, затим да у врту постоји заклон од сунца, и да су уз стазе постављене ограде.

Само тако ће боравак напољу бити искоришћен на прави начин и допринети бољем расположењу, релаксацији, бољем апетиту, смањењу стреса. То је, како лекари истичу, од посебног значаја за особе са деменцијом које иначе превише времена проводе у затвореном простору и губе контакт са природом и светом око себе.

Д. Драгић

Реформа „мировинског система“
на одложено: тек од 2020. или 2030.

ПЕНЗИЈСКИ РЕЗ КОД КОМШИЈА

Хрватска: 67 година живота или 41 стажа

„С посла на гробље“, били су први коментари после обелодањења предлога новог закона о раду у Хрватској, који садржи нека решења за нови пензијски систем, од којих су највећу пажњу привукла даља померања границе за пуну пензију: 67 година живота за мушкарце и жене или 41 година стажа.

„Ми смо земља која стари“, објаснио је разлоге за нова решења Мирандо Мршић, министар рада и мировинског система (пензијског система), напомињући да су узете у обзир и потребе тржишта рада.

Нови пензијски систем ће се, међутим, увести „на одложено“. У оптицају су две варијанте: да се промене спроведу у десетогодишњем периоду, почев од 2020, а по другом тек од 2030, због чега је и најновија пензијска реформа по оценама експерата проглашена „млаком“.

Констатација с почетка текста није, међутим, само црнохуморни виц. Очекивани животни век хрватског мушкарца данас је само 72,6 година (80 за жене), што значи да би пензионерски стаж, ако би нове мере на снагу ступиле одмах, у просеку износио само пет година.

Најављено је и да ће се донети нови закон о мировинском осигурању, иако је тек 2010. почела практична реформа старог: сваке године се за по три месеца помера старосна граница за одлазак жена у пензију.

Пошто је засад реч само о предлогу но-

вих решења у две политички најделикатније области као што су права радника и пензије, подразумева се да ће много шта бити измењено, мада се и у Хрватској, када је о правима пензионера реч, у обзир морају узимати неке демографске и економске принуде. Пре 25 година тамо су једног пензионера „издржавала“ четири запослена, а данас је тај однос само 1,2 радника на једног умироваљеника. Хрватској за исплату пензија годишње треба око 40 милиона евра, од чега се из пензијских доприноса прикупи само 40 одсто, док остатак треба надокнадити из других извора.

Код наших суседа је чак 120.000 превремених пензионера, док је само 15 одсто оних који су радили до 65 година живота (просек у ЕУ је 60 одсто).

Од 12. јула Хрватска је пуноправна чланица Европске уније, али по свим категоријама при дну лествице просперитета тог друштва које са њеним уласком има 28 чланица. Ипак, стоји нешто боље од раније примљених Бугарске и Румуније.

У складу са тим су и хрватске пензије, премда су веће од осталих на Балкану. Како је поводом најаве нове реформе изнела загребачка штампа, просечна пензија у Хрватској данас је 310 евра (док је просечна плата 718 евра).

То је више него код нас (просечна пензија 228 евра, а плата 389), али је право богатство

у односу на просечне пензије у Македонији и Босни и Херцеговини. Просечна македонска пензија је, наиме, само 144 евра, а у БиХ 171. У клубу бољестојећих балканских пензионера (у релативном смислу, наравно) су и Црногорци, којима је просечан износ на чеку око 300 евра.

Праву меру балканских пензија добијамо међутим тек кад их упоредимо са европским. У Француској, на пример, просечна плата је 2.041 евро, а просечна пензија око 1.120. Исти подаци за Шведску су 2.281 и 1.350 евра, а слично је и у Немачкој, где је просечна плата 2.234 евра, а пензија 1.200.

Подизање старосне границе за пензионисање је актуелна тема и у Европској унији, при чему су многе земље то већ озакониле. Према данашњем стању, најдуже треба да раде Италијани, чак до 70 година, док су им за петама Британци и Ирци, којима је старосна граница за пуну пензију 68 година.

За 67 година живота као међаш определиле су се Немачка, Чешка, Данска и Шпанија, док се Француска и Словачка још држе старе границе од 62 године.

Тако пише у тамошњим законима, мада је реалност нешто друго. Подаци показују да просечан Британац и Ирац раде до 64 године, просечан Кипранин и Холанђанин до 63. Хрвати су негде на средини: пензионису се са 60, док пре њих, већ са 55, престају да раде Румуни.

М. Бекин

РУМСКО КУЛТУРНО ЛЕТО

Ред цеза, ред Битлса

Концерти, позоришне представе, изложбе и промоције обележили су Румско културно лето, које сваке године окупља све већи број грађана из свих делова Срема.

Највише посетилаца, како је и очекивано, било је на концертима, који су одржавани на Градском тргу. Играло се и певало уз музику Гаравог сокака, а са великим оду-

век чине на концертима, комуницирали на енглеском језику. А право освежење био је Новосадски цез оркестар, који је поред цеза свирао и блуз и фанк.

У оквиру Румског културног лета одржан је и „Срем фолк фест“, на којем се током четири фестивалске вечери представило 16 фолклорних ансамбала из четрнаест земаља Јужне Америке и Европе. Њихо-

шевљењем Румљани су дочекали и београдски The Bestbeat band, који изводи музику легендарних Битлса. Не само да су на бини били обучени као Битлси, него су са публиком и међусобно, како то

ва игра, песма и шаренило ношњи мамили су аплаузе публике.

Позоришне представе извођене су у дворишту Завичајног музеја. Румљани су, између осталих, могли да виде глумицу Љи-

љану Јакшић у монодрами „Скардлијка“, колажни програм је припремио Милан Михајловић Цаци из Атељеа 212, а представу „Сремац, браца мој“ извео је, уз тамбураше, аутор Александар

Шаца Матић из Сремских Карловаца. У истом простору одржано је и неколико промоција.

О Руми, њеним истакнутим људима и породицама једне вечери говорили су Румљани који се баве изучавањем историје овог сремског места.

На програму Румског културног лета биле су и две изложбе – изложба карикатура др Шпире Радуловића и поставка „Румски сликари своје граду“, током које су посетиоци могли да виде радове 21 уметника свих генерација.

Још једно румско Културно лето је завршено на задовољство публике и организатора, а то су и ове године били Културни центар, Завичајни музеј, Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ и Туристичка организација општине Рума. **Д. Р.**

ЗАЈЕЧАР

Летњи сабори

У селу Оснић (Бољевац) 7. августа одржан је Трећи сабор фолклора и изворних народних песама поводом сеоске славе Св. Петке, а наредног дана у селу Сиколу (Неготин) одржана је тринаеста културна манифестација „Чучук Станини дани“. Чучук Стана је била жена познатог хајдучког харамбаше Хајдук Вељка Петровића, а рођена је баш у овом селу.

Деветог августа село Бучје (Бор) било је домаћин култур-

не манифестација „Бучје 2013“. У селу Вражогрнац (Зајечар), 10. и 11. августа, одржан је 31. Сабор народних обичаја „Вражогрначки точак“ – једна од ретких, ако не и једина манифестација посвећена тој. Сабор је отворио мр Дејан Крстић, етнолог из Зајечара, а наступила су културно-уметничка друштва и изворне групе из Валакоња, Букова (Бољевац), Брестовца (Бор), КУД „Срећно“, Сењски рудници, Деспотовац, КУД „Лубница“ из

Лубнице и „Слога“ из Вражогрнца. Друге вечери на овој манифестацији представио се и КУД „Крушик“ из Ваљева.

Посетиоци Сабора су имали прилику да разгледају Етно

кућу и меморијалне изложбе слика Лепосаве Ђалић и Горана Пејчића из Вражогрнца, као и изложбу Предрага Жикића, наивног сликара из Зајечара.

М. С.

Чување народне традиције

Традиционални, 11. по реду, Фестивал српске изворне песме у знаменитом селу Прилике, недалеко од Ивањице, ове године одржан је 17. и 18. августа. Све популарнији фестивал изворног стваралаштва окупио је 69 певачких група – 38 мушких и 31 женску из разних места Србије и Републике Српске. Покровитељ такмичења била је општина Ивањица, а успешни организатори Месна заједница Прилике, Дом културе „Ивањица“, Основна школа „Сретен Лазаревић“ у Приликама, КУД „Прилички кисељак“ и Туристичка организација Ивањица.

Победници 11. фестивала српске изворне песме, према оцени жирија који су чинили Снежана Арсић, Милена Стојиљковић и Звездан Ђурић, су групе „Луновачка моба“ из Луновог Села у мушкој и „Планинке“ са Пала у женској конкуренцији. Друга места припала су мушкој певачкој групи „Јабука“ из Пријепоља и женској групи КУД „Војиновићи“ из Источног Сарајева, а трећи су били певачи из групе „Брвеница“ из Рашке и ивањички женски састав „Ирис“. Најбољи солисти су Јела Цвијовић из КУД „Распевани Пожежани“ и Мирко Жупањац из КУД „Рибница“. А по оцени вођа група учесника, ти-

тулу најбољих освојили су „Брезик“ из Доње Ражане и „Ирис“ из Ивањице.

У ревијалном делу фестивала наступили су трубачки оркестар Вељка Остојића и певач Ера Ојданић.

Други дан фестивала у Приликама био је резервисан за Осми фестивал дечјег фолклора „Светлост на брежуљку“. Такмичење је веома успешно организовала Основна школа „Сретен Лазаревић“ која ове године

обележава редак јубилеј – 140 година постојања и рада.

Најуспешнија екипа била је КУД „Крушик пластика“ из Осечине, друго место освојили су такмичари Основне школе „Бранислав Петровић“ из Слатине, а треће група „Разиграно коло“ из Пожеге. Епитет најбољег дечјег оркестра добио је оркестар Културно-уметничког друштва „Ариље“.

М. Павловић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ПОЖЕГА

Витрине пуне пехара и медаља

Удружење пензионера пожешке општине већ деценијама посвећује велику пажњу својим члановима. Обезбеђује им јефтину зимницу и огрев у више месечних рата, организује бесплатне лекарске прегледе и одлазак на море и у бање на опоравак. У оквиру низа активности у области рекреације и забаве организује бројне сусрете и излете у разне крајеве наше земље, али и у иностранство.

У саставу Удружења пензионера Пожега веома успешно ради Друштво за спорт и рекреацију инвалидних особа, чиме се диче сви Пожежани. Од оснивања – 1975. године, па до данас постигнути су изванредни резултати који их сврставају у сам врх у Србији. Заступљене су разне дисциплине, али најчешћа су такмичења у стрељаштву, шаху, пикаду, висећој кугли, бацању

Милош Бонцулић посматра дуел Радована Зарића (лево) и Славољуба Миндеровића

плочица, спортском риболову и сличним вештинама.

На бројним такмичењима најстарији спортисти из Пожеге увек су међу најуспешнијима. У својим витринама имају велики број пехара, медаља, награда и

осталих признања, знатно више од других градова западне Србије, Војводине и Републике Српске са којима се састају у традиционалним сусретима. Пожежанима је указивано поверење да организују и репу-

бличка такмичења. Чланови Удружења пензионера показују посебну љубав према шаху. Ритам и тон дају председник Удружења, Радован Зарић, и секретар Милош Бонцулић, који, када заврше обавезе, често седају за шаховску таблу. Ни појединачно првенство Србије не може да се замисли без Пожежана. Најбољи резултат до сада постигао је Славољуб Миндеровић који је у Голупцу 2009. године заузео 12. место.

Шаховску екипу пожешког Удружења пензионера чине Милијан Милосављевић, Славољуб Миндеровић, Радован Зарић и Мијаило Суботић. Најчешће играју са колегама из Новог Сада, Шапца, Лознице, Прибоја, Доњег Милановца, Бољевца, Горажда, Малог Зворника, али и других градова.

М. Павловић

СМЕДЕРЕВО

Седница Окружног одбора

У граду на Дунаву недавно је одржана седница Окружног одбора пензионера Смедерева, Велике Плане и Смедеревске Паланке, којој је председавао Слободан Б. Панџић. Сви чланови Окружног одбора пензионера најпре су упознати са комплетним материјалом са недавне Скупштине Савеза пензионера Србије. На седници је посебно разматрано учлањење новооснованих организација пензионера у Савез пензионера Србије, па је поводом тога донет закључак.

– Прихватићемо све организације које су основане по струковном принципу и које не задиру у рад већ постојећих организација, чланица Савеза пензионера Србије – рекао је тим поводом Слободан Б. Панџић, председник Окружног одбора пензионера.

Сл. К.

БЕОГРАД – БЕЛЕ ВОДЕ

Постављено ново руководство

Месно удружења пензионера Беле воде недавно је прославило двогодишњицу успешног рада са широком лепезом активности. Међутим, наступили су раздори у руководећој структури и створене су две струје. Обе стране, наравно, тврде да су у праву, али истина је као и увек негде на средини.

И чланство се поделило у два табора, што ствара посебно напету атмосферу међу пензионерима. Ти лоши односи су почели да све више угрожавају рад удружења пензионера, па су се у реша-

вање ове ситуације укључили Месна заједница, Општински одбор пензионера и општина Чукарица. Проблем је решен тако што је постављено руководство (што му дође као принудна управа).

Удружење поново ради и спроводи неке од досадашњих активности: окупљање чланства, рад бербернице и организација излета. Ипак, треба напоменути да су чланови остали без прослава рођендана уз торту једном месечно и без дружења уз музику сваке суботе, тј. без игранки на којима су били изузетно активни.

М. Р.

КЊАЖЕВАЦ

Оркестар „Барка“ шампион у Гучи

И ове године Књажевчани су били успешни на Сабору трубача у Гучи. Оркестар „Барка“ добио је награду за најбоље одсвирано „Пауново коло“, а за најбољег тенористу проглашен је Дамир Стевановић из оркестра „Дар-мар“. „Барка“ је и ове године понела титулу најбољег светског оркестра, а „Тимочки весељаци“ најбољег омладинског оркестра 53. сабора.

– Добили смо највеће светско признање, јер је наш оркестар приказао најквалитетнију свирку коју је још пре пола ве-

ка препознатљиво свирао оркестар Раке Костића из Лукова, у аналима Гуче уписан као апсолутни шампион Драгачева – каже капелник „Барке“, Милош Величковић.

Књажевачки крај иначе има шест готово професионалних оркестара и сви негују српски – влашки фолклор. Књажевчани су дочекали победнике и дружили се уз песму и игру одајући признање шампионима.

Д. Ђ.

ЛОЗНИЦА

УПРУПОЛ у Кањижи

На позив Струковне организације пензионисаних радника органа унутрашњих послова Кањижа, 27. јула чланови Удружења пензионисаних радника унутрашњих послова Лозница (УПРУПОЛ) присуствовали су традиционалном окупљању под називом „Дружење на Тиси“, на коме су учествовали и представници удружења из Мађарске (Сегедин), Суботице, Бачке Паланке, Новог Сада, Шапца и др.

Госте је срдечно примио председник удружења из Кањиже, Иштван Балинт, а затим су почела спортска надметања. Лозничани су пријавили екипе у две спортске дисциплине: пикадо и мали фудбал, а након што су такмичења окончана објављени су резултати у екипном и појединачном саставу, те су уручена спортска признања и захвалнице.

Затим је за све учеснике, њих око 180, приређен ручак, а дружење се продужило уз игру и добру музику.

Представници удружења из Сегедина посебно су изразили жељу да посете лознички крај, па ће се са члановима УПРУПОЛ-а договорити о термину доласка и о дестинацијама које би желели да посете у том крају.

З. С.

БАЧКА ТОПОЛА

Излет у Нови Сад и Стражилово

Општинско удружење пензионера Бачка Топола организовало је 7. августа за своје чланове једнодневни излет у Нови Сад и Стражилово. По речима Драгутина Лекића, председ-

ника Удружења, у овој активности учествовало је укупно 65 чланова, међу којима су били и председници месних организација и реонских актива, руководиоци секција и чланови комисија.

Излетници су у Новом Саду посетили Матицу српску, а затим и Музеј Новог Сада на Петроварадинској тврђави. На Петроварадину су имали и заједнички ручак уз заслужени предак на путу ка Фрушкој гори и Стражилову. На крају путовања пензионери из ОУП Бачка Топола на Стражилову су обишли и гроб једног од највећих песника српског романтизма, Бранка Радичевића.

Удружење је сносило све трошкове овог едукативног излета, осим трошкова за ручак у ресторану, који су финансирали сами учесници.

М. М.

ВРАЊЕ

Одмор у Врњачкој Бањи

Чланови Удружења инвалида Врања боравили су десет дана на одмору у Врњачкој Бањи. Пријатно су се осећали у Дому инвалида рада Крушевац. Обишли су дом – музеј Јована Белимар-

ковића, српског генерала који је својевремено ослободио Врање од Турака. Посетили су и манастир Пресвете Богородице у изградњи и присуствовали музичкој и књижевној вечери.

– Посебно задовољство нам је представљало сликање са Ђодом из ТВ серије „Село гори, а баба се чешља“, који нам, уз то, није тражио пиво – рекла нам је Љиљана Михајловић, председник Удружења пензионера Врања.

Р. С.

КУРШУМЛИЈА

Угостили Зајечарце

Пензионери Куршумлије, поред тога што једном месечно обилазе значајна места у Србији, успевају и да буду добри домаћини колегама из свих крајева земље. Тако су недавно угостили пријатеље из пензионерске организације Зајечара.

– У једнодневну посету дошле су нам колеге из Зајечара. То је већ традиција да једном годишње организујемо међусобне посете. Овог пута Зајечарци су били наши гости – каже председник организације пензионера Куршумлије, Владимир Јаковљевић.

Током посете овој топличкој општини гости су се упознали са знаменитостима Куршумлије. Наравно, као и за многе друге пензионере који дођу, домаћини су и за Зајечарце организовали посету познатој Пролом бањи, а није изостао ни обилазак природног феномена – Ђавоље вароши.

Ж. Д.

КАМЕНАЦ КОД СМЕДЕРЕВСКЕ ПАЛАНКЕ

Обележили Трнову Свету Петку

Резањем славског колача и уз пригодан програм у зесеку Каменац код Смедеревске Паланке, на извору пијаће воде, традиционално је прослављена Трнова Света Петка. Члано-

ви КУД „Света Петка“ из Смедеревске Паланке за свој наступ измамили су велики аплауз, па су и са мештанима Каменца и гостима одиграли заједничко коло. Али најинтересантнија је прича како је настао извор пијаће воде Света Петка.

– На Благоу Марију, 4. августа 1999. године, сањао сам да ми мушки глас говори да се на мом земљишту налази извор пијаће воде. Тај извор 22. августа исте године откопали су Божидар Стојадиновић и Саша Ђорђевић. Осмог августа 2006, на Трнову Свету Петку, обавили смо освећење воде, зграде и земљишта и од тада, па до данашњих дана, овде на извору прослављамо Трнову Свету Петку – испричао је необичну причу о овом извору Љубодраг Цветковић, професор у пензији из Глибовца.

Сл. К.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Предлог за нову рубрику

Драга редакцијо,

Редовно примама и читам наш лист и веома ми се допада његов садржај. Прочитају га и остали пензионери из мог окружења јер један примерак кружи између неколико њих. Желео бих, а то је мишљење и осталих пензионера, да уведете нову рубрику „Живот обичног пензионера“, тако да би из свих крајева Србије могли да пишете о разним обичним људима, њиховом животу и проблемима који их муче.

Поред тога, молио бих вас да ми одговорите а и да се распитате код Министарства да ли може да се исправи одређена неправда делу пензионера којима супруге нису пензионерке и немају никакве припадности, а оштећене су и оне и супруг по питању одласка у бању, или разних помоћи, или тринаесте пензије. На пример, ако супруг има 30.000 дин. пензију, он

не може да иде у бању о трошку Фонда ПИО јер прелази одређени лимит, а поједини пензионери, муж и жена, примају по 22.000 дин. и могу да иду у бању. Зашто се не би узимао просек пензија за обоје? То се односи и на друге припадности и то би било најреалније. Јер, док су супруге гајиле и подизале децу са једном платом, било им је много теже него онима са две плате, а данас су за подизање наталитета кажњене.

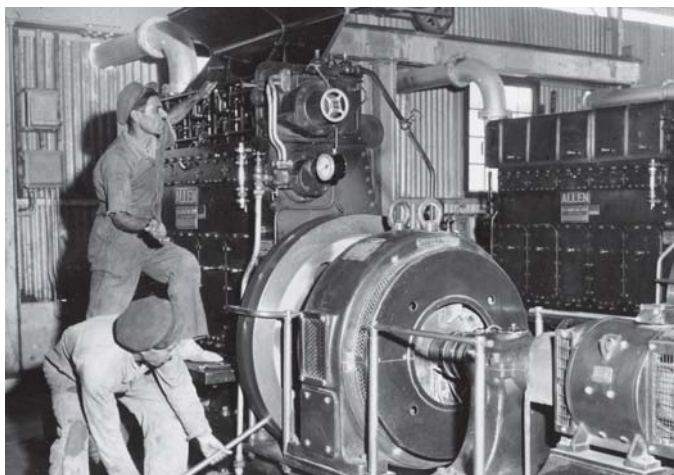
Димитрије Николић,
Крагујевац

Одговор: Као што Вам је вероватно познато, код нас још не постоји могућност да се прати просек укупних примања на нивоу целе породице, већ само просек примања појединачних чланова. Из тог разлога нажалост долази до оваквих ситуација.

Некад и сад

Неизмењен састав таблице опасности

Трећа ревизија Таблице опасности извршена је на основу статистичких података о несрећним случајевима у периоду од 1931. до 1935, те је темељем резултата ове треће ревизије Наредбом Министра социјалне политике и народног здравља прописана таблица опасности од 8. априла 1938. Ст. број 30.451, која важи од 1. јула 1938. даље. Овом ревизијом је састав таблице опасности остао потпуно неизмењен, те су преиспитани само разреди за поједине

врсте послова. Али још пре ове треће ревизије таблице опасности састав таблице измењен је ради упрошћења прописивања приноса утолико што је, у смислу члана 33 ЗОР за све послове, који нису обавезни на пријаву посла, са изузетком најопаснијих врста послова, одређен нови став 410, а за осигуранике приватно друштвених благајни 411.

(Окружни уред за осигурање радника у Београду у 1939. години, Београд, 1940)

Неопходно увођење јединственог регистра

На дванаестој седници Савета за безбедност и здравље на раду, која је одржана 27. јуна ове године, презентован је софтвер који представља јединствен регистар повреда на раду. Важећи концепт регистрације повреда на раду и професионалних обољења у Републици Србији је још из шездесетих година прошлог века, а претходних педесет година није било озбиљнијих измена у концепту које би пратиле промене у друштву које су се у међувремену десиле, а ни промене које је донео нагли развој информатике. Увођење јединственог регистра повреда на раду је предуслов за бољу заштиту запослених, квалитетнију анализу стања у овој области, као и бољу примену превентивних мера за безбедан и здрав рад.

Ј. О.

Накнада у висини 50 одсто инвалидске пензије

? Јован Марковић, Београд: Постао сам пензионер 2004. године са преосталом радном способношћу у износу од 50 одсто. Након тога сам радио преко Омладинске задруге и фирме су ме пријавиле у Фонд ПИО. Нисам знао да не смем да радим, а пензија ми је била мала и недовољна за живот и лекове јер се лечим од 2002. године. Добио сам решење Филијале Београд за повраћај више исплаћених новчаних накнада, око 40.000 динара. Да ли је решење о повраћају средстава законито јер сам од Вашег Фонда примао малу пензију? Друго питање је да ли постоји законски основ да ја следеће године, када напуним 65 година живота, пређем са инвалидске пензије коју сада примам, на старосну?

Одговор: Ви сте сада корисник накнаде у висини 50 одсто инвалидске пензије. За коришћење овог права из пензијског и инвалидског осигурања услов је не само да сте инвалид рада који је без своје кривице остао без посла, већ и да за време коришћења накнаде не смете да ступите у било који вид осигурања, па макар и да обављате привремене и повремене послове преко омладинске задруге, независно од тога што је ова накнада обично врло мала и недовољна за живот. Ваша обавеза је била да приликом сваке промене, у смислу обављања привремених и повремених послова, то пријавите

филијали Фонда ПИО да би Вам се за то време обуставила исплата накнаде. Како то нисте учинили, Фонд је упаривањем података по службеној дужности констатовао Ваше осигурање и оправдано тражио повраћај више исплаћених средстава. Уколико сте до сада остварили стаж осигурања од најмање 15 година, идуће године, када навршите 65 година живота, моћи ћете да остварите право на своју старосну пензију. Ако се и после тога будете укључивали у неку врсту осигурања, то ће бити без последица по Вашу пензију, јер као старосни пензионер можете да радите и примате своју старосну пензију.

Стаж по основу учешћа у рату

? Николић Димитрије, Крагујевац: Мој син је као редован војник учествовао у рату у Хрватској 1991. године и то му је уписано у радну књижицу као стаж са двоструким трајањем, као и време које је провео на лечењу. Када и како може овај стаж да користи као радни стаж и која су његова права из пензијског и инвалидског осигурања? Он има утврђену инвалидност мању од 30 одсто.

Одговор: Стаж признат по основу учешћа у рату, као и лечење од ратних повреда, признаје се као посебан стаж и свакако повећава укупан пензијски стаж за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања. Међутим, посебан стаж није онај који се рачуна за услов код остваривања права. У том случају се рачуна само стаж осигурања као што је радни однос, самостална или пољопривредна делатност, за које је плаћен допринос за пен-

зијско и инвалидско осигурање. Посебан стаж у овом случају се само додаје на остварени стаж осигурања и у том смислу утиче на обим оствареног права. Што се тиче инвалидности чији је узрок ратна повреда, то се рачуна као да је узрок несрећа на послу. Ако ова повреда једног дана буде узрок, у целисти или делимично, потпуног губитка радне способности, Ваш син ће право на инвалидску пензију остварити под повољнијим условима.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

Предлог за вештачење даје лекар

? Јовица Савић, Власотинце: Док сам био на служби у ЈНА од 1992. године, имао сам увећан радни стаж 12/15 и 12/18. После два рањавања прешао сам да радим као цивилно лице са преосталом радном способношћу и више немам увећани стаж. Ратни војни инвалид сам од 2006. године, са 60% телесног оштећења. Целокупан стаж сам остварио у ЈНА. На систематском прегледу у мају и јуну ове године проглашен сам неспособним за војну службу, тј. за наведено радно место, и предлаже се административни рад. То је све отишло у Министарство одбране да донесу одлуку. Плашим се да не останем без посла, јер по новом Закону о ВС ако нисте способни за одређено радно место, а Министарство одбране не може да вас распореди на друго радно место, може да се прекине радни однос без моје сагласности.

Имам медицинске извештаје и са ВМА у којима се каже да сам неспособан за посао и траже да изађем на инвалидску комисију Медицине рада, ради процене радне способности. То се овде у Власотинцу плаћа, а ја нисам у могућности то да платим, а Министарство одбране ВС не жели да сноси трошкове. Ја сам тренутно на боловању, због здравственог стања не могу да радим тежи посао, а до лакшег посла не могу да дођем и забринут сам за егизстенцију моју и моје породице.

Одговор: Из Вашег писма се види велика забринутост по питању Вашег здравственог стања и будућег статуса у радном односу као цивилног лица у војсци. Много сте речи потрошили због забринутости ко ће сносити трошкове припреме за излазак пред орган вештачења који треба да процени Ваше здравствено стање. Сада када сте цивилно лице у војсци, а не више војно лице, као и сваки други грађанин треба да изаберете свог лекара опште праксе који ће у оквиру медицинских услуга које покрива Ваше здравствено осигурање да обезбеди све потребне налазе који верно одсликавају Ваше здравствено стање. Нема потребе да се оперећујете било каквим процедурама које треба посебно пла-

ћати. Ваш лекар треба само да сачини предлог за вештачење у Фонду ПИО и да приложи неопходне медицинске налазе за које верујем да их углавном већ имате. На Вама је да овај захтев поднесете и чекате позив од лекара вештака. Што се тиче бенфицираног стажа по основу VI степена ратног војног инвалидитета, по чл. 58 Закона о ПИО немате такође проблем јер ће се овај стаж обрачунати од дана када сте постали ратни војни инвалид VI групе; о томе само треба да приложите одговарајуће решење када Вам се буде признавало право на пензију. Овај стаж са увећаним трајањем ће се придружити бенфицираном стажу оствареном у војсци и све ће се утврдити онако како Вам припада.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	СВЕОБХВАТ- НОСТ	ПЛЕСТИ	ПОЉОПРИ- ВРЕДНО ДОБРО	БРОЈЕВИ (МН.)	ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ (СКР.)	ОЗНАКА ЗА ЦЕНТ	СТАРИ СЛОВЕН
ЈЕДНОГО- ДИШЊА БИЉКА ЗА ИСКРАНУ							
ОТКУПЉИ- ВАЊЕ						СИМБОЛ ЗА АЗОТ СТАРА ЈЕДРИЛИЦА	
СПОР, ИНЕРТАН					КИЛОТОНА (СКР.) ЦРКВЕНА МОЛИТВА		
ВРСТА БЕЛОГ ВИНА							МЕСТО У ИСТРИ
ДАТИ НЕКОМЕ ЗАМЕРКУ							
ОНО ШТО ЈЕ НАМЕТНУТО, ДОДАТАК							
АТЛЕТИ- ЧАРКА СА ЈАМАЈКЕ, МЕРЛИН				УЗВИК НЕСТР- ПЉЕЊА ЕКАВСКИ (СКР.)			
ГРАД У ИТАЛИЈИ							ИНЕ РАНИЈЕГ ПИСЦА КОВАЧИЋА
ОЗНАКА ЗА ТОНУ		ИМЕ РЕЖ. КУРОСАВЕ ПЕСМА ШАНТИЋА					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОЗНАКА ЕЛЕКТРОНА ВРСТА ВИШЊЕ		ОБЛАСТ У ТУРСКОЈ	МАЂАРСКО МУШКО ИМЕ СУКОБИ НАРОДА			
УКРАСНА БИЉКА							
ЕКСПЛОЗИВ- НО ТЕЛО					ШИРОКА ГРАДСКА УЛИЦА	ОЗНАКА ЕНЕРГИЈЕ ГРАД У РУСИЈИ	
ВРСТА РУДЕ, ОКСИД ТИТАНА							НАРОД
МУШКО ИМЕ							
ОЗНАКА ШПАНИЈЕ		ОВЕРАВАЊЕ ОПШТИНСКО ПОДРУЧЈЕ					
МЕСТО У СРБИЈИ, КОД НИША							
КОЊИ У ПЕСМИ				СПИЛБЕРГОВ ВАНЗЕ- МАЉАЦ			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	УЗВИК ВЕСЕЉА ОЗНАКА ЗА КАРАТ			ОЗВИК БОЛА СИМБОЛ СУМПОРА			
МЕСТО У СРБИЈИ, КОД КРУПЊА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: капалка, перуџац, рет, р, козорог, унамуно, басен, л, вихори, прича, нк, агенти, даник, н, точити, посавац, артроза, ри, от, о, атоми, борани, растери, озарк, к, дака, ос

Миленио Косановић

Молим за реч

Почиње школска година. Треба на време купити свеске, уџбенике, тестове за малу матуру ...

Последњи пут сам био на мору пре 30 година. Као да је јуче било.

Жена ми има укуса. У орману крије нашег најлепшег комшију.

Некада ми је кафана била друга кућа. Сад је прва.

Како да решава проблеме у ходу, кад не излази из службеног мерцедеса.

Многи живе од рада. Туђег.

Који парадокс. Сви ми соли памет, а мени порастао шећер.

Сваки јубилеј Николе Тесле обележимо поскупљењем струје.

Како да певамо песму „Само је небо изнад нас“, кад смо ми небески народ. Дејан Патаковић

Природно

Колико нам је тога пало у воду и не чуди толика замућеност неких извора информисања.

Изопа(н)чени свет опанке скида, али навике не изува.

Никако да ставимо тачке на пљачке. Увече ставимо тачку на сваку пљачку, а ујутру иза сваке пљачке освану три тачке.

Скок из свога места је спорт „модерних“ провинцијалаца.

Европске, а наше! Како шта, па цене.

По природи сам старомодан, хоћу рећи природан.

Између цена и бесцења заглавио се сироти мали човек.

Трговински ланци су све дужи и све су нам тежи.

Беспарица је погубна. Убија чак и динар.

Слободан Дучић

Дејан Патаковић

Да ли сте знали ...

– да Јапанци имају специфичан однос према бостану, па су тамо лубенице на великој цени? Али не обичне, већ

оне сорте „black densuke“, које се при првој берби износе на аукцију. Гаје се на острву Хокаидо, а једна тешка 7,5 килограма продата је за 4.300 евра, што је вероватно највиша цена икада за једну лубеницу.

– да је посластичарница „Blumsberi“ из Дубаија направила најскупљи колач на свету, „Златни феникс“, а његова цена је око 1.000 долара. Колач се састоји од 23-каратног злата, зрна ваниле из Уганде, какао из Италије и органског брашна из Велике Британије, а од других скупих колача разликује се по томе што је потпуно јестив.

– да ни тзв. брза храна не мора увек да буде јевтина? Од недавно у Италији може да се проба најскупља пица на свету, која ће вам олакшати новчаник за 8.300 евра. Пица

се зове „Луј 13“, а састоји се од моцарела сира, меса од бизона, три врсте кавијара, црвених краба, ринглица и јастога.

– да ланац британских трговина „Selfridges“ продаје сендвич који кошта 85 фунти? Између две кришке свежег хлеба, намазаних тартуфима у мајонезу и гушчијом паштетом, купац ће загристи сир „бри“, салату од авокада, сенф, парадајз, паприку и шунку од специјално одгајаних говеда која се у Јапану поје пивом и масирају уз класичну музику ради бољег укуса меса.

– да се најскупљи ђеврек продаје у њујоршком хотелу „Vestin“? Припрема се на стандардан начин, али му филовање подиже цену до 1.000 долара по комаду: премазан је најфинијим крем сиром с белим тартуфима и гоџи бобицама – воћем са Хималаја за које кажу да представља праву „продавницу“ здраве хране.

– да и у Србији постоје производи који спадају у категорију јединствених и луксузних? Најскупљи сир на свету прави се од магарењег млека у Специјалном резервату природе „Засавица“ код Сремске Митровице – килограм кошта 1.000 евра, док за паковање од 50 грама треба издвојити „само“ 65 евра.

Положај

Пропали смо дубоко, али нас оптимизам не напушта. Можемо ми и дубље.

Живим од очеве пензије. Ако бог да, и моја деца ће живети од ње.

Финансијска трансакција је успела. Нисмо ни осетили када су нам завукли руке у џепове.

Моја једина божија заповест: Узми све што ти живот пружа.

Докторе, стомак ми се много олењило. Једног дана се пуни храном а шест дана одмара.

Гасе се села. Штеди се на електричној енергији.

Београд има диван географски положај на ушћу двеју река. Изнад њега је Авала, а посебно га красе сплавови и силиконска долина.

Радивоје Јевтић Јенки

Ситне мисли

Ако се ослањате само на себе, имате најбољи ослонац.

Не памтите до сутра, опомиње јуче!

Другачије изгледа и време када се стартује на време.

Ако се дуго не враћате себи, може се десити да пронађете другог у себи.

Треба одвајати зрна од кукоља, да се не би у кукољ претворили.

Лепота свитања је страна онима који дане претварају у ноћи.

Не терајте мак на конач. Истераћете ђавола.

У огледалима зависти најприсутнији су пријатељи.

Деци не треба дозвољавати да пузе. Нека се усправљају – одмалена.

Онакви сте каквим вас деца виде.

Све што не дате деци, вратиће вам се. Све што им дате, можда и неће.

Човек је ништа – ако не постане човек.

Пеко Лаличић

Брана Николчић

Лежарина

Мислим, мислим да нешто мудро смислим, не би ли и мене неко цитирао као мудрог мислиоца.

Када бих морао да бирам између трице и кучине, изабрао бих трице. Пружају више могућности да се преживи.

Многи владари су се уверили да је понекад лакше владати читавим народом него самим собом.

Један просјак уложио је последњу пару у средство за рад. Набавио је нови шешир.

Док је ветрова, биће и људи-ветрењача, рекао би Дон Кихот да је неким чудом и данас жив.

Да ли је просјак у ритаму, питање је форме. А да ли му је шешир читав, то је већ питање суштине.

Свако на овом свету за собом остави по нешто. Човек дела, нечовек недела.

Милош Милић